

《托拉奧爾》• 帕拉沙 BEREISHIS • 瑪瑪爾 1

השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'

「諸天是我的寶座，地是我的腳凳」

沒有形體、也不受空間局限的 ה'「安坐」於妥拉（תורה，Torah）之上；祂的「腳」——猶太民族——被抬升於實踐性的誡命（מצוות，mitzvos）這「腳凳」之上，而祂則「安居」於祈禱之中。每一項都藉著人的自身事奉而被引下，從沉思與愛，到行動與自我消融（ביטול，bittul）。

為尊崇...而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/bereshis/1/

核心要旨

沒有形體、也不受空間局限的 **ה'**「安坐」於妥拉（**תורה**，Torah）之上；祂的「腳」——猶太民族——被抬升於實踐性的誡命（**מצוות**，mitzvos）這「腳凳」之上，而祂則「安居」於祈禱之中。每一項都藉著人的自身事奉而被引下，從沉思與愛，到行動與自我消融（**ביטול**，bittul）。

每節依序列出希伯來文、譯文，以及金色分隔線下的簡短解說。希伯來文中的小號數字是文末註記的標號。

瑪瑪爾概要

這篇 maamar 探問：沒有形體、也不在空間中的 **ה'**，怎能有寶座和腳凳？「諸天」——火與水——就是 **תורה**。人「造出」妥拉：沉思示瑪（**שמע**，Shema；按字音讀作「**שמ עין**」，shem ayin），會看出世界中的一切都只不過是 **ה'** 的「名」、一絲微光，因此靈魂渴望 **ה'** 本身；這份愛是由下而起的激發（**אתערותא**，isarus dilesata），它將無限之光（**אור אין סוף**，Or Ein Sof）引入妥拉，使妥拉從世界形成以前的層次降入六百一十三條 **מצוות**。如此，妥拉便是「寶座」；在這寶座上，**ה'** 的意願與智慧降入實體的 **מצוות**。「大地」則是實踐性的 **מצוות**，尤其是施捨；它們抬升「腳」——猶太民族。由於「其末端嵌入其開端」，最低者便成為首位；人的行為也將其情感提升至心智之中。諸天與大地也分別是成文妥拉與口傳妥拉。「居所」就是祈禱：藉著鞠躬與 **ביטול**，祈禱引下環繞一切世界之光（**סובב כל עלמין**，sovev kol almin）；心與心智都無法容納這光，而這光不會察看人的過失。

綱要

- 問題與作為「諸天」的妥拉** 11
沒有形體的 **ה'** 怎能有寶座？妥拉源自天上；如同 shamayim，妥拉由火與水構成。
- 人藉沉思與愛造出妥拉** 12-4
慈悲賜予理解；示瑪教導人，諸世界所包含的只是 **ה'** 的一個「名」；這喚起人對 **ה'** 本身的愛，並將無限之光引入妥拉，再降入 **מצוות**。
- 妥拉作為 **ה'** 的寶座** 15
妥拉藉摩西（**משה**）降下；如同坐下，妥拉使 **ה'** 的「頭」——祂的意願與智慧——降入實體的 **מצוות**。
- 腳凳：抬升腳** 16-10
以色列（**ישראל**）是 **ה'** 的「腳」；在回返之光中，這隻「腳」成為頭。實踐性的 **מצוות**，尤其是施捨，將情感提升至智慧之中，無論在上方或在人類靈魂之中皆然，使愛得以持久。
- 妥拉中的諸天與大地** 11
成文妥拉是諸天，源自上方；口傳妥拉是大地，從下方領會 **ה'** 的意願；有三種事物被稱為「大地」。

藉著鞠躬與 **ביטול** 而作的祈禱，引下超越諸世界的環繞之光；心與心智都無法容納這光，而它臨在時不論人的過失如何。

關鍵概念

充滿一切世界之光 (**ממלא כל עלמין** , **memalei kol almin**) **與環繞一切世界之光** (**סובב כל עלמין** , **sovev kol almin**) **ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין**

充滿諸世界、按各自的度量賦予它們生命的光，只是一個「名」、一絲微光；環繞諸世界的光則超越人的把握，只能環繞一個人。

由下而起的激發 (**אתערותא דלתתא**) **אתערותא דלתתא**

人的愛與事奉引下神聖的回應：「一個靈引來另一個靈。」

其末端嵌入其開端 **נעוץ סופן בתחלתן**

在向上回返的光中，最低的層次就是最高的層次，因此「腳」——以色列民族及其實體行為——成為「頭」。

將情感融入心智 **התכללות המדות בשכל**

脫離理解的情感轉瞬即逝；提升至心智之中，便能穩固而高尚。

祈禱中的自我消融 **ביטול**

在 **ה'** 面前鞠躬，如同面對一位崇高到無法接近的君王；這能引下妥拉與 **מצוות** 所無法觸及的環繞之光。

問題與作為「諸天」的妥拉

1 השמים כסאי^{1,2} והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'. להבין איך שייך עליו ית' לומר כסאי³ והדום רגלי.

「諸天是我的寶座，大地是我的腳凳；什麼樣的殿……」等等。[我們需要]明白，將「我的寶座」和「我的腳凳」這樣的說法用於祂，願祂受頌讚，究竟何以恰當。

本篇以以賽亞的經文開篇，並提出其中的問題：寶座和腳凳屬於有形體、坐在某處的人。這樣的說法怎能用在祂身上？

שהרי אין לו דמות הגוף^{4,5} ואינו בגדר מקום וכמ"ש הנה מקום אתי^{6,7} שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו^{8,9}.

因為祂沒有形體，也不受空間範圍所限，正如經上所說：「看哪，有一處地方與我同在」；這是說，祂是世界的所在，而世界不是祂的所在。

祂沒有形體（如根據邁蒙尼德所作的〈Yigdal〉讚歌所言），也不在空間之內。米德拉什將「看哪，有一處地方與我同在」解作：祂包含世界，而不是世界包含祂；因此，「寶座」不能按字面理解。

אך להבין הענין כי הנה התורה היא מן השמי' כמ"ש כי מן השמים דברתי¹⁰ וגו'

然而，要明白這件事：妥拉來自天上，正如經上所說：「因為我從天上說話」，等等；

答案從妥拉開始。妥拉是祂從「天上」賜下的。阿爾特雷貝將闡明，作為祂寶座的「諸天」，就是妥拉。

דהיינו שהיא בחי' שמים כי שמים אש ומים^{11,12}. וכך גבי התורה כתיב מימינו אש דת למו¹³.

也就是說，它屬於「天」這一層面，因為「天」（שמים，shamayim）由「火」（אש，esh）與「水」（מים，mayim）構成。妥拉也如此，經上說：「從祂右手而出，為他們的是火的律法。」

賢者將「天」（שמים，shamayim）解作由「火」（אש，esh）與「水」（מים，mayim）融合而成。妥拉同樣兼有兩者，因為它是「從祂右手」而來（右代表慈愛，如同水），也是「火的律法」（火象徵嚴厲）。

人藉沉思與愛造出妥拉

2 והנה כתיב ושמרתם את חוקתי¹⁴ ועשיתם אתם¹⁵ אתם כתיב שהאדם הוא העושה את התורה. וכך אנו

מבקשים¹⁶ בברכת אהבת עולם אהבתנו כו' לשמור ולעשות ולקיים

如今經上寫道：「你們要遵守我的律例，並實行它們（אתם，osam）」；這裡寫作「אתם」（atem，「你們」），意即人正是造作妥拉者（העושה，ha' oseh）。因此，我們也在祝福「祢以永恆的愛愛了我們」等祈求：「使我們遵守、實行（לעשות，la' asos）並履行（לקיים，lekayem）。」

在這節經文中，「實行它們」（osam）寫作「אתם」，省略了字母 vav，因此也可讀作「你們」（atem）；《Vayikra Rabbah（ויקרא רבה）》35:7（針對《利未記》26:3中相同的字句）將此解作：「我視同你們造作了它們」，甚至「彷彿你們造就了自己」。由此，阿德莫爾哈札肯（אדמו"ר הזקן）引出人「造作」（עושה，oseh）妥拉、使妥拉得以生成的意思。示瑪（שמע）前的晨間祝福祈求我們能「遵守、實行並履行」。

תחלה לעשותה ואח"כ לקיימה¹⁷ והיינו ע"י אב הרחמן¹⁸ רחם עלינו ותן בלבנו בינה^{19,20} שמבחינת רחמים עליונים נמשך בינה והתבוננות בלב להיות בה ועל ידה עשיית והתהוות התורה.

先是實行它，然後才履行它。這是藉著「憐憫的父啊，求祢憐憫我們，並將理解（בינה，Binah）賜入我們心中」而成就的：因為從上界憐憫的層面，理解與沉思被引入心中，使妥拉在心中並藉著心而被造作、得以生成。

這個次序至關重要：la' asos「實行」也有「造作」之意，所以妥拉首先被「造作」、得以生成，之後才在實踐中被「履行」（lekayem，字面意思是「建立」）。同一個祝福祈求「憐憫的父」將理解賜入我們心中：從 ה' 上界的憐憫而來的是理解與心中的沉思，妥拉藉此被「造作」。

3 וכיצד תהי' [תהיה] התבוננות זו מבואר בק"ש [בקריאת שמע] שמע לשון הבנה²¹ והבנה זו היא בתיבת שמע עצמה

至於這種觀照應當如何進行，誦讀「聽」（שמע，Shema）時便有所說明：שמע 不僅表示「聽」，也表示「理解」；而這種理解就在「聽」這個詞本身之中；

使妥拉得以「成就」的那種觀照，在Shema中有明確闡述。Shema不僅意為「聽」，也意為「理解」（Kehot的註釋引述少年撒母耳（שמואל）所說的「請說，因為你的僕人正在聽」，《撒母耳記上》3:10）；而這個詞本身就包含了所要理解的內容。

כי שמע שם עי'²² פי' כי עי"ן רבתי היא בחינת לך ה'²³ הגדולה והגבורה וכו'

因為שמע是「ע字之名」（שם עי'，shem ayin）。也就是說，大字母ע（ayin）所代表的層面，正是經文所說的：「ה'啊，偉大與大能都屬於你」等等；

Shema可拆分為shem（名字）和ayin（字母ע）；ayin的數值是七十，而且在妥拉的Shema經文中寫得特別大。放大的ayin代表「偉大與大能都屬於你，ה'……」：也就是 ה' 的七個情感屬性，每個屬性又各包含十個，合計七十。

ז' מדות עליונות שהם בחינת לך דהיינו שהם בטלים אליו ונכללים במקורן שעדיין אינן בבחינת המשכה והתפשטות למטה להיות עולים בשם גדולה וגבורה וכו' ואזי נקרא בשם ע' רבתי

這七個超越的屬性，正是「屬於你」的層面；也就是說，它們對祂完全自我消融，並歸入其源頭，尚未處於向下引下並向下擴展的狀態，因而還不以「偉大」、「大能」等名稱稱之；此時便稱為放大的^ע；

「屬於你」是指這些屬性在其源頭中，對^ה完全自我消融；它們尚未向下流出，成為作用於世界、彼此有別的「偉大」和「大能」等特質。在這種隱藏的狀態中，它們被稱為「放大的^ע」。

והמשכה שנמשך ומתפשט למטה הוא רק בחינת שם לבד²⁴ שהוא הארה בעלמא

而向下引下並向下擴展的，只是「名字」這一層面，不過是微光而已；

向下延伸至世界中的，只是一個「名字」：正如名字並非其本人，只是他人稱呼他的方式，它也只是源頭所發出的一縷微光。

וכמאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שאין זו אלא מבחינת שם ומדת מלכותו ית' כי מלכותו מלכות כל עולמים²⁵ כתיב.

正如所說：「願祂王權的榮耀之名，受祝福，直到永遠。」這僅僅出自「名字」這一層面，以及祂的
權

（^{מלכות}，Malchus）屬性，願祂受頌讚；因為經文寫道：「你的王權，是統治一切世界的王權。」

因此我們說：「願祂王權的榮耀之名，受祝福。」所達至世界的僅僅是「名字」，也就是王權（^{מלכות}，Malchus）這一屬性，正如經文所說：「你的王權，是統治一切世界的王權。」

4 וזהו ענין בינה להבין דבר מתוך דבר²⁶ פי' תוך דבר נקרא בחינת ממלא כל עלמין שהיא בחינת שם דהיינו בחינת זיו והארה הנמשך תוך עלמין.

這就是理解（^{בינה}，Binah）的含義：從一件事物之中理解另一件事物。也就是說，事物之「內」稱為充滿一切世界之光（^{ממלא כל עלמין}，memalei kol almin）這一層面；它就是「名」這一層面，也就是在世界之中流入的光輝與微光。

傳統上，Binah 被界定為「從一件事物之中理解另一件事物」。在此，「內」指的是充滿一切世界之光；這光進入每個世界並賦予其生命力——而它只是「名」，是^ה的光輝。

וצריך להבין מזה שאינו אלא זיו כנ"ל שהוא ית' הוא הסובב כל עלמין ולית מחשבה כו' ²⁷ ולא מכל
מדות אליו כלל ²⁸

由此必須明白，正如前面所說，這不過是光輝；祂受頌讚，乃是環繞一切世界者（סובב כל עלמין，sovev kol almin），而且「沒有任何思想〔能領會祂〕」，等等；祂「根本不屬於這些屬性中的任何一種」。

人應從那內在之光推知它以外的境界：若這一切不過是微光，則 ה' 本身環繞一切世界，超越任何領會——正如《Tikkunei Zohar》（תיקוני זוהר）所說：「任何思想都完全不能領會祂」，而祂「根本不屬於這些屬性中的任何一種」。

וע"י זה נמשך להיות ואהבת את הוי"ה אלהיך ממש לדבקה בו ית' בא"ס ב"ה ממש כמ"ש מי לי
בשמים ²⁹ ועמך לא חפצתי וגו'

藉此便能達到「你要愛 הוי' (Havayah)，你的 ה'」——真正如此：真正地與祂（願祂受頌讚）緊密相連，也就是與受頌讚的無限者（אין סוף，Ein Sof）緊密相連；正如經上所說：「我在天上有誰呢？除祢以外，我別無所求」，等等；

這番觀照引發「你要愛 ה'」的愛，達到最完整的意義：渴望與無限者本身緊密相連，而不是與祂的任何顯現相連。這正是詩篇作者的呼喊：「我在天上有誰呢？除祢以外，我別無所求。」

שיהי' [שיהיה] רק חפצו ורצונו שהוי"ה אור א"ס ב"ה עצמו יהיה אלהיך שורה בקרבך דהיינו שיהא
גילוי אור א"ס ב"ה עצמו על נפשו

也就是說，他唯一的意願與渴望，是願 ה'——無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof）——本身成為「你的 ה'」，住在你內；也就是說，願無限之光本身顯現在他的靈魂之上。

愛慕者所渴望的，是 ה'——無限之光本身——成為「你的 ה'」，成為屬於你自己的，安住於你內並顯現在你的靈魂之中。

דהיינו ע"י בכל לבבך שהוא כמ"ש אם ישים אליו לבו ³⁰ רוחו ונשמתו אליו יאסף כי רוח אייתי רוח ³¹
ואמשיך רוח שע"י רוח האדם העולה למעלה שישים אליו

這是藉著「全心」而實現的，正如經上所說：「若他將心意向著祂，祂就把祂的靈與氣息收聚到他那裡」；因為「一個靈引來另一個靈，並引出一個靈」：藉著人的靈向上升起，當他「將心意向著祂」時，

這是藉著「全心」而實現的。阿爾特雷貝（אדמו"ר חזקוני）如此解讀《約伯記》的經文：當一個人將心意朝向 ה'，就把祂的靈收聚到他那裡。《Zohar》的原則是「一個靈引來另一個靈」：由人從下而起的激發，引來 ה' 的回應。

דהיינו שלבבו יכסף לדבקה בו ית' ולהמשיך בחי' גילוי אלהותו ית' על נפשו ותוך נפשו.

也就是說，他的心渴望與祂受頌讚，緊密相連，並將祂受頌讚的**אלקות**顯現引至他的靈魂之上，並進入他的靈魂之中，

「將心意向著祂」意指心中切望與 ה' 緊密相連，並使 ה' 的**אלקות**顯現在自己的靈魂之上及其內。

אזי רוחו ונשמתו מבחינת סובב כל עלמין אליו יאסף להיות מתאסף השראתו אצלו בקרב איש ולב

עמוק³²

那麼，從環繞一切世界之光這一層面而來的「祂的靈與氣息」，就會被祂「收聚到他那裡」，使祂的臨在收聚於他那裡，「在人的內裏，以及深邃的心中」。

於是，來自超越世界的環繞層面、屬於 ה' 的「靈與氣息」，便收聚到這個人那裡，並與他同在，進入「人的內裏，以及深邃的心中」。

ומזה נמשך להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי³³ מי שאנכי³⁴ מצוך כו' שע"י זה נמשך גילוי אלהותו והתהוות התורה בבחינת שמים אש ומים.

由此便引出「這些話——我（אנכי，Anochi），也就是『我所是的那一位』——所吩咐你的」，等等；藉此，祂的**אלקות**得以顯現，並使妥拉在「天」、火與水這一層面形成。

接著便是示瑪的下一節：「這些話——我（Anochi）所吩咐你的」；Anochi 意指 ה' 本身，即「我所是的那一位」。藉著這份愛，ה' 的**אלקות**得以顯現，而妥拉則形成為「天」、火與水。

כי הנה התורה קדמה אלפים שנה לעולם³⁵ פי' עולם נקרא בחינת אש ומים³⁶ והתורה גבהה מעלתה מאד בבחינת אלפים שנה שהם למעלה מבחינת עולם וכדי שתמשך לבחינת עולם

因為妥拉在世界之前已存在兩千年。也就是說，「世界」是火與水這一層面的名稱；妥拉的地位極其崇高，處於「兩千年」的層次，這遠在「世界」的層次之上；而為了使妥拉延引至「世界」的層次，

米德拉什說，妥拉在世界之前已存在兩千年。此處的「世界」意指火與水，也就是建構諸世界的屬性（慈愛與克制）；妥拉的「兩千年」則代表遠高於世界的層次。然而，妥拉仍須延引至「世界」的層次。

דהיינו להיות מימינו אש כו' שהוא רמ"ח מצות עשה שמימין ושס"ה מצות לא תעשה משמאל כו'

也就是使「從祂右手而出，火……」得以實現；這指的是248條積極誡命，屬於右方；以及365條禁止誡命，屬於左方，等等——

這種延引就是「從祂右手而出，火」：妥拉的248條積極誡命對應右方（慈愛），365條禁止誡命則對應左方（克制）。

הנה המשכה זו היא על ידי אתערותא דלתתא בואהבת בכל לבבך רוח אייתי רוח ואמשיך רוח

這種延引是藉由由下而起的激發（אתערותא דלתתא，isarusa dilesata），也就是「你要……全心愛」：「一個靈引來另一個靈，並引出另一個靈。」

使妥拉延引下來的，是由下而起的激發——以全心愛 ה'——因為「一個靈引來另一個靈。」

וע"י זה ודברת במ³⁷ ודברת לשון הנהגה והמשכה דהיינו להיות המשכת אור א"ס ב"ה בתורה.³⁸

藉此，便有了「你要論及它們」：ודברת（vedibarta，「你要論及」）一詞含有引領與延引之意；也就是將無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof）——願祂受頌讚——延引至妥拉之中。

接著便是「你要論及它們」：「說」這個字（דיבור，dibbur）也有「引領」之意，正如「祂引領萬民歸於我們之下」（ידבר，yadber）（《詩篇》47:4）。講說妥拉的話語，便將 אור אין סוף 引入妥拉之中。

第 3 節 · 15

妥拉作為 ה' 的寶座

5 וזהו ענין וידבר³⁹ ה' אל משה שהמשכת הוי"ה להיות התורה צריך להיות המשכה תחלה לבחינת משה

שהוא⁴⁰ מבחינת כי מן המים משיתיהו.⁴¹

這就是「**הוי"ה**（Havayah）向摩西（משה，Moshe）說話」的含義：為使妥拉（תורה，Torah）得以存在，**ה'**的流降必須先流降至摩西這一層；他所處的層面，正是「因為我把他從水中拉出來」的層面。

妥拉是藉著摩西傳達到世界的。經文說「**ה'**對摩西說話」，其中使用了**ה'**；因此，**ה'**流降進入妥拉，首先經由摩西。他的名字源於「我把他從水中拉出來」；而妥拉之水就是智慧（חכמה，Chochmah）（第11段），因此摩西是神聖智慧的通道。

וזהו השמים כסאי שהשמים היא התורה הרי היא כסא ע"ד⁴² משל שנעשה לשבת וישיבה זו היא השפלה לגבי עמידה שכשהאדם עומד הנה הוא בעל קומה וראשו ומוחו גבוהים מעל הארץ וע"י ישיבה נשפל קומתו.

這就是「**諸天是我的寶座**」的含義：諸天就是**תורה**，而它是一張寶座——這是譬喻而言——寶座是為坐了坐下而設。坐下相較於站立，是一種降低：人站立時身形挺拔，頭與腦高於地面；坐下則使身量降低。

現在來解釋這節經文：「諸天」就是妥拉，而妥拉是**ה'**的「寶座」。寶座使人降低：站立時，人的頭高於地面；坐下則使身量降低。

כך התורה נעשה כסא לאור א"ס ב"ה לבחינת ראשו שהיא בחינת רצונו וחכמתו ובינתו

因此，妥拉成為無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof），願祂受頌讚，為祂的「頭」這一層面作寶座；這「頭」就是祂的意願（רצון，ratzon）、智慧（חכמה）與理解（בינה，Binah）；

同樣，妥拉是寶座，祂的「頭」——祂的 רצון、חכמה 與 בינה——「坐」在其上，也就是降低自身。

דאנת חכים⁴³ ולא בחכמה ידיעא ומבין ולא בבינה ידיעא⁴⁴ ובתורה יורדים ומשתלשלים חכמתו ובינתו בדברים גשמיים כתפילין וציצית וצדקה ותרומות ומעשרות וקרבנות⁴⁵ כו'：

因為「祢是智慧者，卻不是憑可知的智慧；祢是理解者，卻不是憑可知的理解」；而在妥拉中，祂的 חכמה 與 בינה 下降，並逐層流入物質性的事物，例如經匣（תפילין，tefillin）、衣角縫子（ציצית，tzitzis）、慈善施予、舉祭（תרומות，terumos）、什一奉獻、祭獻等等。

《Tikkunei Zohar》（תיקוני זוהר）如此論及：「祢是智慧者，卻不是憑可知的智慧；[祢]是理解者，卻不是憑可知的理解。」然而，藉著妥拉，這不可知的智慧下降，並包裹在具體物質的誡命（מצוות，mitzvos）之中，例如經匣、衣角縫子、慈善施予、舉祭、什一奉獻與祭獻。

第 4 節 · 10-16

腳凳：抬升腳

6 והארץ הדום רגלי. הדום בלשון הפסוק הוא כמו שרפרף בלשון הגמרא שהוא ג"כ כסא קטן.

「大地是我的腳凳。」經文用語中的腳凳（הדום，hadom），相當於《Gemara（גמרא）》用語中的小凳（שרפרף，shrafruf）；它也是一種小座椅。

現在講述經文的後半句：「大地是我的腳凳。」經文中的「腳凳」一詞，就是《Gemara》所稱的「小凳」：一種小座椅。

והוא מה שמעמידין תחת רגלי היושב להגביה הרגל מעל הארץ וע"ז אמרו בגמ' [בגמרא] על פסוק כרסון רמיו אחד לכסא ואחד לשרפרף. כסא הוא הגדול שיושבין עליו ושרפרף הוא הקטן שמעמידין תחת הרגלים.⁴⁶

它是放在坐者腳下的物件，使腳抬離地面。關於這一點，《Gemara》就「寶座設立了」這句經文說：一個是寶座，一個是腳凳。寶座是供人坐的大座，腳凳則是放在腳下的小座。

腳凳能使坐者的雙腳抬離地面。《Gemara》將但以理異象中的複數「寶座」解讀為一個寶座和一個腳凳。

7 והענין כי הנה⁴⁷ כנסת ישראל נקרא רגל כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם וברא כרעא דאבוה^{48, 49}

其義是：以色列會眾被稱為「腳」，正如經上所說：「你們是你們的 ה' (即 הוי' (Havayah)) 的兒女」；又說：「兒子是父親的腿。」

為什麼大地是 ה' 的「腳凳」？因為猶太民族被稱為 ה' 的「腳」：他們是祂的兒女；而塔木德的說法是「兒子是父親的腿」，是父親的延伸。

והנה כמו ע"ד משל שנמצא מעלה יתירה ברגל מה שאין בראש שהרגלים הם המהלכים והם נושאים את הראש ומוליכין אותו למחוז חפצו ונמצא הראש צריך להרגל

現在用比喻來說，腳有一種頭所沒有的優越之處：行走的是腳；腳承載著頭，帶它到達所期望的目的地。因此，頭需要腳。

在某些方面，腳比頭更優越：腳承載著頭，帶它到頭想去的地方，因此頭需要腳。

וגם גידי הראש וחיותו שהדם הוא הנפש⁵⁰ הם ברגלים וכשמקיזין דם מהרגל מתרפא הראש ומתקיים

此外，頭部的血管及其生命力——因為「血就是靈魂」——也在腳中；從腳上放血時，頭便得到治癒並得以維持。

此外，供應頭部的血管經過腳，而「血就是靈魂」，也就是頭的生命。因此，從腳上放血（當時的一種療法）可以治療頭部。

וכן כמה רפואות יש שעושין ברגלים⁵¹ ומתרפא הראש ובבחינה זו נקרא הרגל ראש⁵² והראש רגל שהוא למטה מהרגל במדרגה זו.⁵³

同樣，也有好幾種施於腳部的療法，能使頭部得到治癒。在這方面，腳被稱為頭，頭則被稱為腳，因為在這個層次上，頭低於腳。

其他施於腳部的療法也能治療頭部。在這方面，腳就是「頭」，頭就是「腳」，因為頭依賴腳。

8 וכך הוא למעלה על ידי התכללות המשכות המדרגות נעוץ תחילתן בסופן⁵⁴ וסופן בתחילתן⁵⁵ אור ישר ואור חוזר⁵⁶

因此，在上界也是如此：藉著各層級的流注彼此互含，「它們的起初楔入其末端，而它們的末端楔入其起初」——直射之光與回返之光。

現在將足的比喻應用於靈性層級。由於各層級彼此互含，《Sefer Yetzirah》（ספר יצירה）的原則便成立：「它們的起初楔入其末端，而它們的末端楔入其起初。」卡巴拉將這兩個方向稱為「直射之光」與「回返之光」。

אור ישר נקרא מלמעלה למטה כל מה שלמעלה הוא העליון ואור חוזר ממטה למעלה כל מה שלמטה הוא העליון וזהו נעוץ תחילתן בסופן שסופן הוא תחילתן שבחינת הרגל נקרא ראש.

直射之光，是從上而下的光；[在此]，越高的便越優越。回返之光則是從下而上的光；[在此]，越低的便越優越。這就是「它們的起初楔入其末端」：它們的末端就是它們的起初，因為足的層面被稱為頭。

直射之光由上而下流降，在其中，越高的越優越；回返之光由下而上升起，在其中，越低的越優越。因此，末端也同時是起初：「足」成了「頭」。

וישראל נקראו ראשית^{57, 58, 59} וכתוב וירא ראשית לו^{60, 61} וע"י אתערותא דלתתא נעשה למעלה תיקון אורות עליונים וזהו שמצינו במשה שבחטא העגל נטלו ממנו אלף אורות (ובשבת חוזרין⁶² ונותנין אליו במתנה וזהו ישמח משה במתנת חלקו)⁶³

以色列被稱為「首要者」（ראשית，reishis），經文也說：「他為自己看見了首要者。」藉著由下而起的激發（אתערותא דלתתא，isarus dilesata），上界便成就了對上層之光的修整。這就是我們在摩西（משה）身上看到的：在金牛犢之罪中，一千道光從他身上被取走（而到了安息日，它們又作為禮物賜還給他；這就是「摩西因所得的份而歡喜」）；

以色列被稱為 reishis，即「首要」（這個詞與 rosh「頭」相關），儘管他們是「足」；米德拉什則將「他為自己看見了首要者」解作是在說摩西。他們在下界的事奉修整上界的光。摩西正是這一點的例證：在金牛犢之罪中，他失去了一千道光，而每逢安息日，這些光都會賜還給他（安息日祈禱文中說：「摩西因所得的份而歡喜」。）

ועל זה רמזו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] במ"ש ע"פ לך רד^{64, 65} רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל

我們的賢者正是藉著他們對經文「你去，下來」的解說，暗示了這一點：「從你的尊榮之位下來；我豈不是為了以色列才賜你尊榮嗎？」

《塔木德》說，在罪之後，י'對摩西說：「從你的尊榮之位下來；我豈不是為了以色列才賜你尊榮嗎？」

והיינו לפי שהיו ישראל בבחינת הרגל שלו וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם⁶⁶ אשר אנכי בקרב⁶⁷ והם היו לו בחינת מקיף ובחינת ראש אף שהם היו לו בבחינת רגל ודאי.

這是因為以色列處於他的「足」的層面，正如經文所說：「我所在的百姓中，有六十萬步行的人（raglei）。」他們對他而言，是環繞的層面，也是頭的層面，儘管對他而言，他們確實處於足的層面。

摩西的尊榮取決於以色列，因為他們是他的「足」：他自己稱他們為「六十萬步行的人」（raglei，字面意為「足」），也就是他所在的百姓。儘管他們是他的足，卻同時也是他的環繞之光與他的頭。

וכך הוא בכל ישראל ע"י שמתקן מעשיו שהם בכח המעשה בעשיו [בעשיה] גשמיות בבחי' רגלים נעשה מוחו ולבו זכים⁶⁸ אלף פעמים ככה.⁶⁹

每一位猶太人也是如此：藉著修整自己的行為——這些行為屬於行動的力量，是在物質行為中、處於足的層面——他的頭腦與心便會純淨千倍。

每一位猶太人也同樣如此：當他修整實際行為——這些行為是其靈魂的「足」——便能使自己的頭腦與心純淨千倍。

9 והנה להיות הדום לבחינת רגל שהוא בחינת כנסת ישראל דהיינו להגביה' [להגביהה]⁷⁰ ולהעלותה ממטה

למעלה הוא ע"י בחי' הארץ שהם מצות מעשיות וכללותן היא הצדקה

現在，要使腳的層面——也就是以色列會眾——有一個「腳凳」，即將它從下提升、高舉到上，這是藉著「地」的層面而成就的；「地」就是實際行持的誠命（מצות，mitzvos），而它們整體的總體表達就是施捨。

現在來看「腳凳」本身：它提升「腳」，也就是猶太民族。提升他們的是「地」——實際行持的誠命；而這些誠命整體的總體表達就是施捨。

ועל זה נאמר צדקה תרומם גוי⁷¹ תרומם ממטה למעלה והגבהה והעלאה זו היא בבחינת גוי שהם

אותיות גי⁷² ו' י' דהיינו העלאת המדות שנחלקין דרך כלל לג' בחינות חסד דין רחמים^{73,74}

關於此，經文說：「施捨使一個民族（גוי，goy）升高」；也就是從下往上提升。這種提升與高舉，屬於 גוי 這一層面；這個詞由字母 גימל (gimmel)、וּא (vav)、יּוּד (yud) 組成。也就是說，提升情感屬性；這些屬性概括而言分為三個層面：慈愛、審判與憐憫。

《箴言》說：「施捨使一個民族（גוי）升高。」 גוי 由字母 גימל (gimmel)、וּא (vav)、יּוּד (yud) 拼成。這些字母暗示了這個過程：情感屬性分為三組——慈愛、審判與憐憫——而它們都被提升。

(כי נה"י [נצה הוד יסוד] אינו אלא התפשטות חג"ת [חסד גבורה תפארת]⁷⁵ וענפיהן) והתעלותן היא לבחינת

יו"ד שהיא בחינת החכמה ע"י הוא"ו שהוא הממשיך ומחבר המחשבה כו'

（因為勝利（נצה，Netzach）、光輝（הוד，Hod）與根基（יסוד，Yesod），只不過是慈愛（חסד，Chesed）、克制（גבורה，Gevurah）、美與和諧（תפארת，Tiferes）的延展及其分支。）它們的提升，是升至字母 יו"ד (yud) 所代表的智慧（חכמה，Chochmah）；這是藉著字母 וּא (vav) 而成就，因為它引下並連結思想，等等。

（較低的三個屬性——勝利（נצה，Netzach）、光輝（הוד，Hod）與根基（יסוד，Yesod）——只是前三個屬性，也就是慈愛（חסד，Chesed）、克制（גבורה，Gevurah）與美與和諧（תפארת，Tiferes）的延展。）這三者（字母 גימל）藉著字母 וּא (vav) 而升至字母 יו"ד (yud)；יו"ד 代表智慧（חכמה，Chochmah），而 וּא 是一條直線，連結並引下思想。

ככה ממש נעשה למטה בנפש האדם העלאת המדות בשכלו ובינתו כי כשהמדות נפרדות מהשכל הם נחשבות לדבר בפני עצמו.

正是如此，人的靈魂之中也會在下方發生同樣的事：情感屬性被提升到他的理智與理解力中。因為當情感屬性與理智分離時，它們便被視為一個獨立自存的事物。

同樣的情形也發生在人身上：他的情感被提升到心智之中。情感若與理解力脫節，就會成為一股獨立的力量，自行其是。

10 ולכן יש לך אדם שמתעורר לבו בשעת התפלה וכיוצא בה שאז היא שעת גדלות המוחין ואח"כ חולפת ועוברת האהבה ופונה לדרכו מהיפך להיפך באין מבין כי הם שני הפכים

因此，你會遇到這樣的人：他在祈禱等時候，心中受到激發，因為那正是心智擴展（גדלות המוחין，gadlus hamochin）的時候；然而，之後愛便消退、逝去，他轉而走自己的路，從一個極端走向另一個極端，卻不明白這兩者彼此相反。

這說明一種常見的經驗：祈禱時，心智因沉思而擴展，人的心便受到激發，生起對 ה' 的愛；之後這種感受消失，他又走自己的路，在兩個極端之間擺盪，卻沒有察覺兩者彼此相反。

והיינו מפני שהמדות נפרדים מהשכל משא"כ בהתכללותן כו' והרי אז הוא עילוי המדות ביתר שאת שנעשו בחינת מוחין

這是因為情感屬性（מדות，middos）與心智彼此分離；然而，當它們融攝於心智之中時，情感屬性便大大提升，達到卓越的境地，因為它們已成為心智的層面（מוחין，mochin）。

這是因為他的情感並未融入他的理解之中。當情感融入心智時，便會提升到高得多的層次，本身也成為「心智」，因此能持續下去。

76 וזהו בכל נפשך 77 דהיינו בכל כחות הנפש אפילו בבחינת רגל שגם בחינת הרגל תרום ותגביה:

這就是「以你整個靈魂」；也就是說，要用上靈魂的所有力量，甚至包括足部這一層面（בחינה，bechinah）——使足部這一層面也得以高舉、提升。

這就是「以你整個靈魂」來愛 ה'：運用靈魂的每一種力量，包括最低的「足部」；它也必須被提升。

妥拉中的諸天與大地

11 והנה זהו דרך כלל שנקי' שמים וארץ תורה ומצות ודרך פרט בתורה עצמה שמים זו תורה שבכתב

שמים שם מים⁷⁸ דאורייתא מחכמה נפקת^{79,80} וארץ נקרא תורה שבע"פ [שבעל פה]

如今，概括而言，妥拉（תורה，Torah）與誡命（מצות，mitzvos）被稱為天與地。具體而言，在妥拉本身之內：「天」是成文妥拉——天（שמים，shamayim）可讀作「那裡有水」（שם מים，sham mayim），因為妥拉源自智慧（חכמה，Chochmah）——而「地」是口傳妥拉的稱呼，

概括而言，天與地是指妥拉和誡命。就妥拉本身而言，「天」是成文妥拉：天（shamayim）可讀作「那裡有水」（sham mayim）；水象徵智慧（Chochmah），妥拉正是源自智慧，正如《Zohar》（זהר）所說。「地」則是口傳妥拉。

כי ארץ מלשון רצון כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] למה נקרא שמה ארץ שרצתה^{81,82} כו' וארץ

אותיות א' רץ כו'⁸³

因為地（ארץ，eretz）一詞源自意願（רצון，ratzon），正如我們的賢者所說：「為何稱它為 eretz？因為它願意（רצתה，ratz' sah）……」等等；而 eretz 的字母也可讀作阿列夫（א', alef）與「奔跑」（רץ，ratz）……等等。

米德拉什說，地之所以稱為 eretz，是因為它「願意」（ratz' sah）遵行造物主的旨意；而 eretz 的字母也可讀作 alef ratz，即「阿列夫奔跑」。因此，「地」意指意願與奮進。

והענין כי תורה שבע"פ [שבעל פה] היא השגת תכלית הרצון לידע איך ומה כגון סוכה שהיא גבוה⁸⁴ כו'

שאין זה מבואר בתורה שבכתב

其意義是：口傳妥拉乃是對意願之終極意旨的領會——要知道具體如何、是什麼；例如，[關於]棚屋（סוכה，sukkah）有多高等等，這些並未在成文妥拉中說明。

口傳妥拉使人領會 ה' 的旨意實際要求什麼：具體如何，以及是什麼。例如，棚屋不得高於二十肘；這項細節並未寫在成文妥拉中。

ותושב"כ [ותורה שבכתב] היא רק בחי' אותיות להיות כדמותן בצלמן שהן שמותיו של הקב"ה⁸⁵

成文妥拉僅是字母的層面，[按照它們的形貌與形象來讀]；這些字母都是 קב"ה（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）的諸名。

成文妥拉由字母構成，應完全按照書寫的樣子讀出；正如納赫曼尼德（Nachmanides）所寫，其中所有詞語都是 ה' 的諸名。

ולכן נקרא קורא בתורה כמו שקורא בשם והיינו מלמעלה למטה אבל תורה שבע"פ [שבעל פה] עיקרה ממטה למעלה ע"י השגת הרצון בנפש⁸⁶ תכלל הנפש במקורה למעלה.

因此，人們說是在妥拉中「讀」（קורא, kore），就如呼喚一個名字；這是由上而下的。但口傳妥拉的本質則是由下而上：藉由在靈魂中領會意願，靈魂便歸入其上方的根源。

因此，人們說是在妥拉中「讀」（kore），就如呼喚一個名字（קורא）；它是由上而來。口傳妥拉則由下而上運作：人藉自己的心智領會 ה' 的意願，靈魂便融入其根源。

ושלשה נקראו ארץ⁸⁷ כנסת ישראל ותורה שבע"פ [שבעל פה] ומצות וכולן נרמזין במקרא אחד. ארץ ארץ ארץ שמעי דבר^{88, 89} ה':

有三者稱為「地」：以色列會眾、口傳妥拉與誡命；它們全都暗示在同一節經文中：「地啊，地啊，地啊，聽從 הויי (Havayah) 的話。」

有三者稱為「地」：猶太民族、口傳妥拉與誡命。耶利米書中三次說「地啊，地啊，地啊」，暗示這三者。

第 6 節 · 112-14

居所：祈禱

12 אך אי זה בית⁹⁰ כו' כי הכסא והשרפרף אין דרכן להעמידן בחוץ אלא בתוך הבית ובחי' בית היינו בכל מאדך^{91, 92} שהוא בבחי' מקיף⁹³

但「哪一所房屋」等等：因為寶座與腳凳通常不會設在屋外，而是在屋內。「房屋」這一層面，就是「盡你一切力量」，處於環繞的層面；

現在來看經文最後的問題：「哪一所房屋？」寶座和腳凳都設在房屋內。「房屋」就是「盡你一切力量」（מאדך, me' odecha；字面意為「你的極多」），也就是超越一切限度的愛；它環繞人，而不進入人內。

כמו ע"ד משל בית שהוא מקיף את האדם בגגו ובקירותיו⁹⁴ ובית זה הוא בית תפלה

正如譬喻所說，房屋以屋頂和牆壁環繞著人。這房屋就是祈禱之屋；

房屋以屋頂和牆壁環繞著人；這「房屋」就是祈禱。

שע"י התפלה ח"י פעמים ברוך אתה כו' היא המשכת מקיפין מבחי' סוכ"ע (והיא בחי' רוחו ונשמתו אליו יאסף⁹⁵ כנ"ל) שהם נמשכין ע"י כריעות והשתחויות באבות ובהודאה תחלה וסוף⁹⁶ שהם בחינת ביטול.

כיובב כל) 因為透過祈禱——十八次「祢是受頌讚的」等等——便有環繞之光從環繞一切世界之光 (sovev kol almin, עלימין) 這一層面引下來 (這就是「祂的靈與氣息，祂將聚集到自己身邊」這一層面，如上所述)；這些光是透過在[先祖的祝福]與[感恩的祝福]中，於開始和結束時所行的鞠躬與俯伏而引下來的；這些動作表達自我消融 (ביטול, bittul)。

在阿米達祈禱中，人十八次說「祢是受頌讚的」；透過祈禱，便從環繞一切世界之光引下環繞之光——這光超越諸世界，也就是聚集到人身上的「靈與氣息」，如第4段所述。這光是透過在第一個祝福和感恩祝福的開始與結束時所行的鞠躬而引下來的；這些鞠躬表達自我消融。

והענין כי אי אפשר להיות גילוי אור א"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל⁹⁷ ולא מכל מדות⁹⁸ וכו' בבחינת פנימיות הלב רק מעט מזער הארה בעלמא

事情的要點是：無限之光 (אור אין סוף, Or Ein Sof)，願祂受頌讚——「任何思想都不能把握祂」，而且祂「不屬於任何屬性」等等——不可能在心的內在層面 (פנימיות, pnimiyus) 顯現，除非只有極其微少的一點，不過是一絲微光；

為什麼這光必須以環繞的方式存在？因為無限之光超越一切思想和一切屬性：心的內在層面只能容納其中極微小的一絲光。

ואפילו גילוי במוח והשגה לית מחשבה כו' רק בבחי' מקיף וסובב לבד וע"ז נאמר ואל זה אביט^{99,100} שרומז על בחינת תפלה.¹⁰¹

即使是在心智中顯現、並有所領會——「思想不能把握」等等——也只能以環繞、周遍的方式存在。關於此，經上說：「我要看顧這一位」，這指的是祈禱的層面。

即使是心智也無法把握祂；祂只能以環繞之光的方式存在。ה'在下一節說：「我要看顧這一位」，這句話指的是祈禱。

13 ופי' הפסוק ואת כל אלה ידי עשתה¹⁰² בחינת עשיה היינו מעשה המצות. ויהיו כל אלה נאם ה' היא

בחינת תורה שבע"פ [שבעל פה] שהיא נאם ודבר ה' בחינת דבור

「這一切都是我手所造」，指的是行動的層面，也就是實踐誠命 (מצות, mitzvos)。「這一切都成就了」，乃是 הוי' (Havayah) 所宣告，指的是口傳妥拉的層面；口傳妥拉就是 ה'的宣說與言語，屬於言說的層面；

下一節經文被解讀為三個層面。「這一切都是我手所造」：行動，也就是實踐誠命。「這一切都成就了」，乃是 ה'所宣告：言說，也就是口傳妥拉，亦即 ה'的言語。

משא"כ אל זה אביט הוא בחינת תפלה אביט הוא בחינת הבטה היא הסתכלות בבחי' עיניך יונים¹⁰³

שהיא בחי' המחשבה לבד והיא היא בחי' מקיף וסובב

而「我要看顧這一個人」，指的是祈禱的層面。「看顧」是凝視的層面，也就是觀看，如同「你的眼睛如鴿子」所示；這只是思想的層面，而這正是包圍、環繞的層面，

「我要看顧這一個人」指的是祈禱。觀看如同思想（「你的眼睛如鴿子」），而思想具有包圍的作用。

כמו עד"מ מחשב' שמקפת מחשבתו את הדבר שחושב עליו וכן הראיה והסתכלות כו' משא"כ דבור

ומעשה הם פנימיים כו'

例如，思想會包圍自己所思念的事物；視覺與凝望也是如此，等等。相較之下，言說與行動則是內在的，等等。

思想包圍它所思考的對象，正如視覺從外部攝取所見之物；而言說與行動則是內在的，會進入並塑造其對象。

והבטה זו היא אל עני ונכה רוח בחינת ביטול דלית ליה מגרמיה כלום אפילו תורה ומצות לפי שהמשכה

זו אי אפשר להשיג ע"י התורה ומצות שהם פנימיים רק ע"י בטול בתפלה וכריעות והשתחויות

而這凝望是「向著貧乏、心靈受創的人」；這是自我消融（**ביטול**，bittul）的層面，完全沒有任何屬於自己的東西，甚至連妥拉與誡命（**מצות**）也不屬於自己。因為這種引降無法藉由內在的妥拉與誡命達成，只能藉由祈禱中的自我消融，以及鞠躬與叩拜而達成——

ה'的「看顧」是「向著貧乏、心靈受創的人」；也就是感到自己一無所有的人，甚至連自己的妥拉與誡命也不擁有。這種包圍之光無法藉由內在的妥拉與誡命引降，只能藉由祈禱中的自我消融與鞠躬而引降。

כמשל המלך שכורעים ומשתחווים לו מפני שאי אפשר להתקרב אליו מגודל מעלתו אזי ממילא נמשך

אליו בחינה זו. וזהו ברוך אתה כלומר ברוך מעצמך ומאליך.¹⁰⁴

這就如同一個比喻：人向一位君王鞠躬、叩拜，因為君王地位極其尊高，人無法親近他；於是，這個層面便自然而然地引降到他[行禮者]身上。這就是「你是蒙福的」：也就是說，福分由你自身而來，並且自然而然地臨到。

因此，人會在一位尊高到無法親近的君王面前鞠躬；如此一來，這份親近便自然而然地臨到行禮者。這就是「你是蒙福的」的意思：願你自發地流降而來。

14 והנה בבחינה זו של המשכת המקיף כתיב לא הביט און ביעקב¹⁰⁵ שבבחינת פנימיות כתיב בוחן לבותוכליות¹⁰⁶

如今，論到這一層面，即引下環繞之光，經文寫道：「祂沒有在雅各（יעקב，Yaakov）身上察看罪孽」；因為論到內在層面，經文寫道：「祂鑒察人心與腎臟」，

這篇 maamar 以一個令人欣慰的結果作結。藉著祈禱而引下的環繞之光，不會依人的靈性狀態而受衡量：巴蘭（בלעם，Bilaam）論到這光時說：「祂沒有在雅各身上察看罪孽。」相較之下，內在之光則取決於 ה' 對人心與腎臟的鑒察，因為祂「鑒察人心與腎臟」。

דהיינו להבחין התשוקה המורגשת אם הוא מקרב איש ולב עמוק באמת לאמתו משא"כ בבחינת מקיף לא הביט און וגו' רק ה' אלהיו עמו שנמשך מאליו תמיד:

也就是說，要鑒察那可感受到的渴望，看看它是否確實來自「人的內在與深沉的心」，是否真實無偽；然而，在環繞層面，「祂沒有察看罪孽」等等，只有「ה'（他的 ה'）與他同在」；這一層面總是自然而然地引下。

內在的顯現取決於人的渴望是否真誠，是否發自心靈深處。環繞之光不察驗人的瑕疵：「ה'（他的 ה'）與他同在」；它自然而然地來到，並始終常在。

在事奉中的實踐

在祈禱中沉思：充滿諸世界的一切，都只是 ה' 的一絲微光，直至心靈渴望 ה' 本身；再藉著將情感融入理解，把這份愛帶入日常生活，使它不致在祈禱後消退；行施捨並實踐 מצוות，以抬升最低微的力量；祈禱時則以 ביטול 為懷，因為祈禱所引下的環繞之光，不取決於人的層次。

討論問題

1. 如果妥拉已在西奈山頒賜，maamar 為何說妥拉必須由人「造出」？
2. 把示瑪讀作 shem ayin，如何使人愛慕 ה' 本身，而不只是愛慕祂的顯現？
3. 「腳」在哪個意義上高於「頭」？這如何適用於摩西與以色列，也適用於每個猶太人的行為？
4. 為何在祈禱中喚起的愛常會消退？maamar 如何提出使這份愛持久的方法？
5. 為何只有藉著祈禱中的自我消融，才能引下環繞之光，而妥拉與 מצוות 卻不能？

אמר (תהלים לא): מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. מה כתיב למעלה?
...

“The L-rd said: Behold, there is a place with Me, and you shall stand on the rock” (Exodus 33:21). “The L-rd said: Behold, there is a place with Me, and you shall stand on the rock.” Rabbi Yosei bar Rabbi Hanina said: “Behold I am at this place” is not written here, but rather, “there is a place with Me.” My place is ancillary to Me and I am not ancillary to My place. “I will remove My hand and you will see My back, but My face will not ...

Daat Shemot Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

8 שהוא . ואין העולם מקומו

平行文本指出這句話的出處：米德拉什拉巴在 Vayetzei 篇開頭第 68 節，論及「他遇見那地方」；以及 Ki Sisa 篇第 45 節末尾附近，論及「看哪，有一處地方與我同在」。

KEHOT 註記

”כמאד”ל במד”ר ר”פ ויצא תוך פס”ח ע”פ ויפגע במקום, וכ”ה ב”פ תשא פמ”ה קרוב לס”פ ע”פ הנה מקום אתי — אוה”ת בראשית כרך ו תתרכג, ב (מלקו”ת לג”פ). בסה”מ תרל”ח בד”ה ואשא אתכם ע’ ר”ז. ראה בלקו”ת ויקרא נא, סע”ב.

9 שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו

米德拉什解釋，為何被稱為「地方」：祂是世界的所在，而世界不是祂的所在；米德拉什並引用「看哪，在我這裡有一個地方」這句話。

Bereshit Rabbah 68:9 ט”ז: רבה

ויפגע במקום - ר’ הונא בשם ר’ אמי אמר: מפני מה מכנין שמו של הקב”ה וקוראין אותו מקום? שהוא מקומו של עולם, ואין עולמו מקומו, מן מה דכתיב (שמות לג): הנה מקום אתי, הוי, הקדוש ברוך הוא מקומו של עולם, ואין עולמו מקומו. אמר רבי יצחק: כתיב (דברים לג): מעונה אלקי קדם, אין אנו יודעים אם הקב”ה מעונו של עולמו ואם עולמו מעונו, מן מה דכתיב (תהלים צ): ה’ מעון אתה, הוי. הקדוש ברוך הוא מעונו של עולמו, ואין עולמו מעונו. אמר רבי אבא בר יודן: לגבור, שהוא רוכב על ...

“He encountered the place and spent the night there because the sun had set; he took from the stones of the place, which he placed beneath his head, and lay down in that place” (Genesis 28:11). “He encountered [vayifga] the place” – Rav Huna said in the name of Rabbi Ami: Why do they change the name of the Holy One blessed be He and call Him the Omnipresent [hamakom]? It is because He is the place [mekomo] of the world, and His world is not His place. From what ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

10 כי מן השמים דברתי

十誡之後，對以色列說：「你們看見我從天上與你們說話」；這表明妥拉是「從天來的」。

Exodus 20:19 ט”ז: שמות

ויאמר ה’ אלי-משה כה תאמר אלי-בני ישראל אתם ראיתם כי מן-השמים דברתי עמכם:

And the L-RD said unto Moses: Thus thou shalt say unto the children of Israel: Ye yourselves have seen that I have talked with you from heaven.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

שמות כ, יט.

11 התורה היא מן השמים . שמים אש ומים

澤馬赫·策德克指出，這一點值得進一步研究：Torah Ohr 的 Miketz 篇〈因為在你那裡有生命之源〉以及本篇後文，都將「天」中的「水」解作智慧（חכמה，Chochmah）；而這裡卻將火與水解作慈愛與克制。

KEHOT 註記

ראה אוה”ת כרך ו תתרכג, ב (מלקו”ת לג’ פרשיות א, א) שצ”ע שלקמן פ’ מקץ בד”ה כי עמד מקו”ח (לד, ד) מפרש שהכוונה על חכמה, וכן לקמן במאמר זה מפרש כן, וכאן מפרש על חו”ג ע”ש.

12 שמים אש ומים

《塔木德》解釋「shamayim」（שמים，天）一詞：它由火（esh，אש）和水（mayim，מים）組成，將兩者融合，造出諸天。阿爾特雷貝將此應用於妥拉。

חגיגה י”ב א”ט-כ”ט Chagigah 12a:19-20

מאי “שמים”? אמר רבי יוסי בר חנינא: ששם מים. במתניתא תנא: אש ומים, מלמד שהביאן הקדוש ברוך הוא וטרפן זה בזה, ועשה מהן רקיע. שאל רבי ישמעאל את רבי עקיבא קשהו מהלכין בדרך, אמר לקה: אתה ששימשות את נחום איש גם זו עשירים ושתים שנה, שהיה דורש כל “אתיו” שבתורה, “את השמים ואת הארץ”, מה היה דורש בהן? אמר לו: אילו נאמר “שמים וארץ”, היתא אומר: “שמים” — שמו של הקדוש ברוך הוא. עקשיו שנאמר: ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

13 מימינו אש דת למו

摩西描述妥拉的頒授：「從祂右手而出，為他們的是火焰的律法。」阿爾特雷貝將右手解作水，將火解作律法，因此妥拉也同樣是「火與水」。

דברים לג:2 Deuteronomy 33:2

ויאמר ה’ מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבת קדש מימינו אש דת למו:

And he said: The L-RD came from Sinai, And rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, And He came from the myriads holy, At His right hand was a fiery law unto them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

דברים לג, ב. בבבך 1092, ובבבך 1824 לו, א, ובבבך 2044 רלד, א נוסף: שיימן בחי’ מים ומבחי’ אש נעשה דת למו.

第 2 段

14 ושמרתם את חוקתי

Kehot 的註釋指向這節經文：「你們要遵守我的律例……人要實行這些律例。」這也同樣指出，人本身是「實行」妥拉

者。

ויקרא י"ח:ה' Leviticus 18:5

ושמרתם את־חקתי ואת־משפטי אשר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֵדָם וְחִי בָהֶם אָנִי
Havayah

Ye shall therefore keep My statutes, and Mine ordinances,
which if a man do, he shall live by them: I am the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ויקרא יח, ה.

- 15 הֵי經由摩西（משה, Moshe）頒下的命令：「你們要遵守我的律例並實行；我是 הוֹי（Havayah），那使你們成聖的。」
「他們」（אתם, osam）一詞的書寫形式省略了 ו（vav），而阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן, Alter Rebbe）將它讀作「你們」（אתם, atem）：妥拉乃由人來成就。

ויקרא כ':ח Leviticus 20:8

ושמרתם את־חקתי וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם אָנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם:

And keep ye My statutes, and do them: I am the L-RD who sanctify you.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 16 וכך אנו מבקשים
《Torah Ohr（תורה אור）》初版上的一則手寫註記，指引讀者參閱米特勒雷貝（אדמו"ר האמצעי）關於示瑪的著作中這段文字；該處討論的是示瑪前祝福中的這項祈求。

KEHOT 註記

”ע' אמרי בינה פתח השער ט, ב סי' ט"ו — הג"ה בכת"י על תו"א דפוס ראשון.

- 17 תחלה לעשותה ואח"כ לקיימה
柴瑪赫策德克解釋「先實行，然後履行」：首先將妥拉從其源頭，也就是世界尚未存在之前的「兩千年」層面，引入「世界」的層面。這與第4段的祈禱相連。

KEHOT 註記

”דהיינו תחלה להמשיכה ממקורה מבחי' אלפים שנה שקדמה לעולם להמשיכה בבחי' עולם — אה"ת שלה ע' תקפא.

- 18 ע"י אב הרחמן
在那裡，阿德莫爾哈扎肯解釋，大會堂議員在示瑪之前安排了祈求憐憫的禱文——「我們的父，憐憫的父啊，求祢憐憫我們，並將理解賜入我們心中」，以及「在你的大憐憫中」——因為理解源自喚起 ה' 的憐憫。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת ראה כה, ב.

- 19 ותן בלבינו בינה
註記在「將理解賜入我們心中」一語旁引用了後來的一篇論述，作為平行的討論。

KEHOT 註記

ראה ד"ה כל הנקרא בשמי תרצ"ו ע' 107.

- 20 אב הרחמן רחם עלינו ותן בלבנו בינה
示瑪（שמה, Shema）之前的祝福（在阿爾特雷貝的禮儀中稱為「永恆之愛」（אהבת עולם, Ahavas Olam））祈求：「慈悲的父啊，求祢憐憫我們，並將理解放在我們心中……使我

們遵守、實行並成全。」阿爾特雷貝對其中的次序和祈求兩方面都作了解讀。

Siddur Ashkenaz, Weekday, Shacharit, Blessings of the Shema, Second Blessing before Shema

ימי חול, תפילת שחרית, ברכות קריאת שמע, אהבת ישראל

אֶהְיֶה רַבָּה אֶהְבֶּתְנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ תְּמִלָּה גְּדוּלָּה וִיתֵרָה תְּמִלָּת עֲלֵינוּ: אָבִינוּ מְלִכְנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִטְחוּ בְךָ וּתְלַמְּדֵם חֲקֵי חַיִּים כֵּן תַחֲנֹנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאֵב הַרְחֵמֵן הַמְּרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבְנוּ לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל לְשִׁמְעַ לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמְרַ וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תְלִמּוּד תּוֹרָתְךָ בְּאֶהְבָּה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ וְדַבֵּק בְּלִבְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיִחַד לְכַבְּנוּ לְאֶהְבָּה וּלְיִרְאָה אֶת־שִׁמְךָ: וְלֹא נִבּוֹשׁ לְעוֹלָם וְעַד כִּי בְּשֵׁם קְדֹשְׁךָ הַגָּדוֹל הַנּוֹרָא בְּטַחְנוּ ...

[With] unbounded love You have loved us Adonoy, our G-d; [With] great and abundant pity have You pitied us. Our Father, our King! for the sake of our forefathers who trusted in You, and whom You taught statutes of life, so too, be gracious to us and teach us. Our Father, merciful Father, Who acts with compassion have compassion on us and put into our hearts to comprehend, and to be intellectually creative, to listen, to learn, and to teach, to preserve, to practice, and to fulfill all the words ...

The Metsudah siddur, 1981 (CC-BY) • Translation based on the Metsudah linear siddur, by Avrohom Davis, 1981 (CC-BY)

第 3 段

21 שמע לשון הבנה

那裡也將שמע解作「理解」：誦讀Shema第一節時，人觀照ה'——超越諸世界的無限之光（אור אין סוף, Or Ein Sof）——是「我們的אלקים」，是諸世界從無而有的源頭。

I Samuel 3:10 א' ג' שמואל

וַיָּבֹא ה' וַיִּתְּצֵב וַיִּקְרָא כְּפַעַם־כְּפַעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל דָּבָר
כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ:

And the L-RD came, and stood, and called as at other times: 'Samuel, Samuel.' Then Samuel said: 'Speak; for Thy servant heareth.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

כמ"ש דבר כי שומע, שמואל-א ג, י. נסמן לקמן לה, ב.

22 שמע שם שם

初版的手稿註釋在此處指向Imrei Binah（אמרי בינה）：該書論及放大的ע之「ע字之名」；註釋又說，那裡對「啊，偉大都屬於你」這句經文有詳盡闡釋。

KEHOT 註記

”ע' אמרי בינה שער הק"ש ענין שם ע' רבתי ומתפרש יפה פ'י הפסוק לך ה' הגדולה בסי' ג ובסי' ו — הג"ה בכת"י על תו"א הג"ל. ראה לקמן קה, ג. לקו"ת ואתחנן יא, ב. ושם מצייין לכאן.

- 23 大衛（דוד）在全體會眾面前讚頌 ה'：「啊，偉大、威能、美麗、勝利與光輝都屬於你。」這份清單列出神聖屬性；「屬於你」表明它們全然屬於ה'。

I Chronicles 29:11 א' כ"ט הימים

לך ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנּוֹצֵחַ וְהַהוֹד כִּי־כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ ה' הַמְּמַלְכָּה וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרָאשׁ:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

24 ש"ה רבתי — לבד

手稿作bilvad (בלבד)，而非levad (לבד) (意為「單獨」)；意思相同。

KEHOT 註記

בבזך 1824: בלבד.

25 מלכותך מלכות כל עולמים

「你的王權統管一切世界」：王權 (מלכות, Malchus) 是延展至一切世界的層面，因此它只是一個「名稱」。

Psalms 145:13: תהילים קמ"ה:י"ג

מְלֻכּוֹתֶךָ מְלֻכּוֹת כָּל־עֲלָמִים וּמִן־שָׁלָתְךָ בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קמה, יג.

第 4 段

26 להבין דבר מתוך דבר . . בחי' ממכ"ע

在該處，為了解釋王權 (מלכות, Malchus) 如何作為充滿一切世界之光而下降，經文提到本 maamar: 「從一件事物之中理解另一件事物」中的「事物之內」就是充滿一切世界之光，而「事物」本身則是王權的本質，也就是環繞一切世界之光。

KEHOT 註記

לקמן קיג, ג, לקו"ת בהר כה, ב מציינן לכאן.

27 ולית מחשבה כו'

此處文字引自 Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu · 17a:10–12；下方列出相關段落。

Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu · 17a:10–12 תקוני הזהר י"ז א:י"י-י"ב

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא בך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסייא) מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלגאן. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש בך.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

KEHOT 註記

ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

28 ולית מחשבה כו' ולא מכל מדות אלין כלל

以利亞 (אליהו) 的祈禱文《Patach Eliyahu》論及 ה'，說祂「全然不是這些屬性中的任何一個」；在它前面緊接著

(17a) 是「沒有任何思想能完全領會祂」。兩者都表明，ה' 超越十個屬性 (ספירות, Sefiros)。

Tikkunei Zohar 17b:5-7: תקוני הזהר י"ז ב:ה'-ד:7-5

אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין. ולא משפט ידיע' דאיהו רחמי ולא מכל אלין מדות כלל. קום רבי שמעון ויתחדשון מלין על ידך דהא רשותא אית לך (נ"א אתיהיב לך) לגלאה רזין טמירין על ידך מה דלא אתיהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כען. קם רבי שמעון פתח ואמר לך יי' הגדולה והגבורה וכו'

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

29 מי לי בשמים

「在天上我還有誰？除祂以外，在地上我一無所求。」詩篇作者渴望的是 ה' 本身，而不是祂的任何恩賜或啟示。

Psalms 73:25: תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעַמֻּד לֹא־חֲפָצְתִּי בָאָרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים עג, כה.

30 אם ישים אליו לבו

照字面來說，以利戶 (אליהוא) 論及 ה'：若祂決意如此，並將人的靈與氣息收回自己那裡，一切血肉之軀便都會一同滅亡。這篇 maamar 則作相反的解讀：若一個人將心意轉向 ה'，靈便將祂自己的「靈與氣息」聚集到那人身上。

Job 34:14: איוב ל"ד:י"ד

אִם־יִשִּׁים אֱלֹהִי לְבוֹ רֹחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֶלָּיו יֵאָסֶף:

If He set His heart upon man, If He gather unto Himself his spirit and his breath;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

איוב לד, יד.

31 רוח אייתי רוח

《Zohar》(זהר) 教導說，靈引來靈，又引出靈：由下而起的激發 (אתערותא דלתתא, isarus dilesata) 引降由上而來的回應。

Zohar II, 162b: ח"ב קסב, ב

KEHOT 註記

ח"ב קסב, ב.

32 בקרב איש ולב עמוק

詩篇作者描述謀劃者隱藏的計策：「人的內在，以及深沉的心。」阿德莫爾·哈扎肯借用這些字句，指心靈最深處、ה' 的臨在聚集之處。

Psalms 64:7: תהילים ס"ד:ז

יִחְפְּשׁוּ־עוֹלֹת תַּמְנוּ חֶפֶשׁ מִחֶפֶז וְקָרַב אִישׁ וְלֵב עִמּוֹק:

They search out iniquities, they have accomplished a diligent search; even in the inward thought of every one, and the deep heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

33

והיו הדברים האלה אשר אנכי

「我今日吩咐你的這些話，要放在你心上。」——這是「你要愛」之後的一節經文；阿德莫爾·哈扎肯將「我」解作「自身的本質」。

Deuteronomy 6:6 דברים ו' 6:6

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם עָלֶיךָ לֵבְבְּךָ:

And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

34

אנכי מי שאנכי

該處解釋「我，就是那位『我是誰』的我」：除了「我自己」——自身的本質，超越一切領會——以外，沒有人知道並領會 Anochi 這一層面；在 10c 處，則說這是祂的本質與存在，完全不受領會能力的範圍所限。

Zohar I, 167b זח"א קסז, 167b

KEHOT 註記

ראה זח"א קסז, ב. לקו"ת להאריז"ל תולדות כז, יט. בלקו"ת במדבר א, ב "פי" שאין מכיר ומשיג בחי' אנכי אלא אנכי בעצמי". ושם י, ג "הוא בחי' עצמותו ומהותו שאינו בגדר תפיסה והשגה כלל". וראה שערי אורה שער חנוכה לא, א. שם לו, ב "דהיינו בחי' סוכ"ע הכללי". ראה לקמן ט, ג. יח, ב. לו, ב. לח, א. נא, ג. סד, ב. סו, ב. פב, ג. פד, ג. פז, ג. קט, א. ועוד.

35

התורה קדמה אלפים שנה לעולם

拉基什 (ריש לקיש) 說：妥拉在世界受造以前已存在兩千年；這是根據「我與祂同在，像受養育的孩子……日日如此」這句話推得的，而對祂而言，一日等於一千年。

Midrash Tehillim 90:7 תהלים צ' 90:7

תשב אנוש עד דכא. אמר רבי אבהו גדולה תשובה שקדמה לבריאת עולם שנאמר בטרם הרים יולדו תשב אנוש עד דכא. א"ר הונא בשם ריש לקיש אלפים שנה קדמה תורה לברייתו של עולם שנאמר (שם ל) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום. ויומו של הקב"ה אלף שנה שנאמר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול:

OYW (Public Domain)

Bereshit Rabbah 8:2 בראשית רבה ח' 2:8

... היום של ששי שואל של חמישי וכו', עד לראשון למי היו שואלין? לא לתורה, שקדמה לברייתו של עולם?! דאמר רבי שמעון בן לקיש: שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם, הדא הוא דכתיב (משלי ח): ואהיה אצלו אמון וגו'. ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים, דכתיב: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול. הוי, הזאת ידעת מני עד וגו'. התורה יודעת מה קודם לברייתו של עולם, אבל אתה אין לך עסק לדרוש, אלא (איוב כ): מני שים אדם עלי ארץ. ר' אלעזר בשם בן סירא אמר: בגדול ממך אל ...

Rav Hama bar Hanina began: "Have you known this from [oldest times?]" (Job 20:4). Rav Hama bar Hanina said: This is analogous to a city that received its supplies by donkey drivers. They would ask one another: 'What is the price of grain in the province today?' The Friday ones would inquire of the Thursday ones; the Thursday ones of the Wednesday ones; the Wednesday ones of the Tuesday ones; the Tuesday ones of the Monday ones; the Monday ones of the Sunday ones. The Sunday one, whom would he ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) · The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

Vayikra Rabbah 19 ויקרא רבה י"ט 19

Zohar II, 49a זח"ב מט, 49a

KEHOT 註記

מדרש תהלים צ, ד. — ועייג"כ ב"ר פ"ח, ב. ויק"ר פי"ט. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א. — ראה ד"ה איתא במדרש תהלים (קונטרס נט). — (הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר המאמרים ת"ש ע' 83). בלקו"ש חט"ו ע' 476 נדפס מכי' (מיום כג סיון תשי"ב) ביאור לד"ה זה: ... במענה על שאלותיו, זה מכבר, בתו"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי: א) הא דאלפיים שנה קדמה תורה לעולם ואח"כ נמשכה בשמים וארץ — אם זהו ענין אחד עם האמור בזהר באד"ר, ע"ד חד אורחא ותרי"ג ארחין דאורייתא. הנה, בכלל, האמור בזהר שייך למצות, ששרשן בכתר גלגלתא, וכמוש"כ באגה"ק ס"ך, וכ"ה ג"כ בד"ה תקעו תרצ"א ס"ו שמביאו במכתבו (משא"כ תורה שמחכמה נפקת עיי"ש באגה"ק), כי גם התרי"ג ארחין הם בגלגלתא. ולפעמים מפרשים מאמר הזהר גם על התורה, אבל כמו ששרשה בכתר. וראה לקו"ת במדבר יא, ד. ב) מהו השייכות דבינה והתבוננות בלב לרחמים עליונים והתהוות התורה, — בלקו"ת לג' פרשיות (א, ב) מפרש ע"ז וז"ל: ועיין בתניא פמ"ה. וגם כמו יוה"כ"פ שהוא התגלות הבינה ה"ז ע"י שמעוררים רחמים. — ויעיין בתניא שם, ובהגהות הצ"צ ע"ז שנדפסו בקונטרס רשימות איכה ע' כ"ב. ג) מש"כ שהמדות בטלים ונכללים במקורם — אם הכוונה לע"ס הגנוזות — הכוונה למקור המדות, היינו שכל המולידים, ז"ת דאימא. ועיין בזה באריכות בלקו"ת לג"פ (א, ג, ו, ג), ובהמשך ר"ה שנדפס לשנה זו. ד) התורה כבר נמסרה בעולם בשעת מ"ת ולמה צריכים לאתדל"ת — מובן ע"פ משג"ת בחילוק התורה שלפני התפלה ושלחרי", עיין לקו"ת ברכה (צו, ב) ובכ"מ. ה) כותב דרוחו ונשמתו אליו יאסוף בקרב איש ולב עמוק, ובסוף המאמר איתא שהוא רק בבחי' מקיף וסובב. הרי כתב גם בסוף המאמר דמעט מזער נתפס בפני' הלב, וממכ"ע לגבי סוכ"ע הוא מעט מזער. ראה תניא פמ"ח, ועיי"כ בהוספות לתו"א ד"ה אם ישים — דיאסוף היינו אורות בכלים. ו) גם המשכה דידבר הוי' אל משה נעשה ע"י ואהבת גו', וכמוש"כ בפ"י בלקו"ת לג"פ (יא, ג). ועיי"כ אמרי בינה שער הק"ש ספמ"ג. ז) הארץ הדום רגלי — מפרש דמצות מעשיות מעלים הרגל — כנס"י למעלה והאדם למטה — והיינו העלאתם והתכללות של ג' (בה"י דלבר מגופא, תרין שוקין, רגל) במוחין, ע"י שנכללין מקודם במדות (וא"י) והמדות במוחין (יו"ד). ונת' בפרשיות בלקו"ת לג"פ (ח, א. ואילך). ח) זה שהנשמה המלוכשת בגוף פועלת היחוד דאורייתא וקוב"ה — ב' טעמים בדבר: מפני שעסקה בניצוצות דתהו שקדם לתיקון. והעיקר — שעבודתה למטה גורם, בב"א, עבודת שרשה בכל העולמות וגם מה שלמעלה מעולמות, כי היא כחבל שראשו קשור למעלה. ועיין אגרת התשובה פ"ה, קו"א לתניא בתחילתו, הגה"ה שני' בתניא פ"מ. וראה ג"כ מאמר דשבת מברכין סיון ה'תשי"ב. ט) מש"כ בביאור דד"ה כי כאשר השמים ספ"ד ענין ג' הור"ן דיוסע כו' — הוא לרא' לבאר מאין ממשיכין, שהוא מהידידין כו'. ועיין תו"א ויצא ביאור דושבתי בשלום. (יוד) כח הצמיחה הפרטי, דצומח פרטי, גם הוא נמצא בארץ, ולא בגרעין, אלא שהגרעין מעורר אותו, היינו, שיצמח עשב זה ולא אחר. ראה אגה"ק סוף ס"ך. ד"ה יביאו לבוש (ש"א) פכ"ו. וככה הגדול פמ"ד. ועוד.

36

פי' עולם נקרא בחינת אש ומים

在該處，阿爾特雷貝解釋每一個物質事物中的屬靈生命力也稱為「地方」（「看哪，在我這裡有一個地方」）時，提到本 maamar：「世界」稱為火與水這一層面，也就是上界的屬性。

KEHOT 註記

נזכר בלקו"ת בחוקותי מה, ב.

37

ודברת בם

「你要將這些教導你的子女，並談論這些事。」說出妥拉的話語，被理解為將無限之光（אור אין סוף, Or Ein Sof）引入妥拉之中。

Deuteronomy 6:7 ז'ז' דברים

ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביטך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:

and thou shalt teach them diligently unto thy children, and shalt talk of them when thou sittest in thy house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

38

עולמים — פי תוך דבר

在該處，阿爾特雷貝解釋人如何認識環繞之光時，提到本 maamar: 「從一件事物之中理解另一件事物」，意指由充滿一切世界之光——包裹於世界之中的光——而理解環繞一切世界之光。

KEHOT 註記

מובא בלקו"ת ואתחנן ו, ג.

第 5 段

39

וזהו ענין וידבר ה' אל משה

第一版的一則手寫旁註認為，本段或取材於 Iggeres HaKodesh 12；該處說，妥拉中各處單獨出現的 ה'，都指向美與和諧（תפארת, Tiferes）這一屬性。

KEHOT 註記

”לכמוני השפל הדל נראה דזה הוא עפ"י מה דאיתא באגה"ק סי' יב וז"ל: ולכן סתם שם הוי"ו ב"ה שבכל התורה מורה על מדת התפארת כו' ע"ש, ואם שגיתי ה' יכפר בעדי ” — הג"ה בכת"י על תו"א הנ"ל.

40

לבחינת משה שהוא מבחי' כי מן המים משיתיהו

一則手寫旁註把這點與本篇第 11 段相連：「天（שמים, shamayim）就是『那裡有水』（שם מים, sham mayim），因為妥拉源自 חכמה。」旁註作者推測，這也解釋了為何稱之為「摩西的妥拉」，因為摩西是「從水中被拉出來」的。

KEHOT 註記

”נראה דזהו ע"פ מש"כ לקמן בד"ה והנה זהו דרך כלל כו' ושם וז"ל שמים שם מים דאורייתא מחכמה נפקת, ואולי אפשר לתת טעם שנק' תורת משה — מטעם הזה דאורייתא מחכמה נפקת — ומשה מן המים משיתיהו וז"ל ” — הג"ה בכת"י על תו"א הנ"ל.

41

כי מן המים משיתיהו

法老的女兒給他起名叫摩西（משה），說：「因為我把他從水中拉了出來。」阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן）將摩西與「水」相連結；這水指的是妥拉所源出的智慧（חכמה, Chochmah）。

Exodus 2:10 י"י שמות

ויגדל הילד ותבאָהוּ לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וּתְקַרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וְתֹאמַר: כִּי מִן־הַמַּיִם מִשִּׁיתִּיהוּ:

And the child grew, and she brought him unto Pharaoh's daughter, and he became her son. And she called his name Moses, and said: 'Because I drew him out of the water.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

שמות ב, י.

42

שו"ה הרי היא — כסא ע"ד

手稿讀作：「它是『我的寶座』，如同寶座，是譬喻而言」，而不是「它是寶座，是譬喻而言」。

KEHOT 註記

בכת"י: הרי היא כסאי כמו כסא: עד"מ.

43

דאנת חכים

此處文字引自 Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu · 17b:3-4；下方列出相關段落。

תקוני זוהר י"ז ב'ג'ד' 17b:3-4 Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu · 17b:3-4

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיטא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

KEHOT 註記

ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

44

דאנת חכים ולא בחכמה ידיעא ומבין ולא בבינה ידיעא

以利亞（אליהו）的祈禱：「祢是智慧的，卻不是憑可知的智慧；祢是明悟的，卻不是憑可知的理解。」ה' 的智慧超越我們的智慧，然而這智慧仍降入妥拉之中。

תקוני זוהר י"ז ב'ג'ד' 17b:3-4 Tikkunei Zohar 17b:3-4

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיטא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

45

ומעשרות וקרבות

註釋指出，此處提及什一奉獻與祭獻，在 Or HaTorah, Behaalosecha 中有解釋。

KEHOT 註記

נתבאר באוה"ת בהעלותך ע' שסד.

第 6 段

46

אמרו בגמרא על פסוק כרסון רמיו

但以理（דניאל）看見「設立了寶座」，又看見亙古常在者坐著；塔木德（תלמוד）問，為何用複數？

דניאל ז'ט' 7:9 Daniel

הָזָה הָיִיתָ עַד דַּי כְּרִסּוֹן רַמְיָו וְעַתָּה יוֹמִין תָּב לְבוּשָׁה כְּתֹלַג תֵּיז וְשִׁעַר רִאשָׁה כְּעֶמֶר נָקָא כְּרִסְיָה שְׁבִיבִין דִּי־גִיּוֹר גְּלִילוּהִי נוֹר דְּלָק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair

of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

חגיגה י"ד א:י"ח Chagigah 14a:6

קִיבְּלָה מִיָּמִינָה, אוֹ לֹא קִיבְּלָה מִיָּמִינָה? תָּא שְׁמַע: אֶחָד לְדִין וְאֶחָד לְצִדְקָה, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: עֲקִיבָא, מַה לָּךְ אָצִּיל הֶגְדָּה! כָּלָךְ מְדַבְּרוּתִיד אָצִּיל נְגַעִים וְאֶהְלוֹת. אָלֵא: אֶחָד לְכֶסֶּא וְאֶחָד לְשִׁרְפָּרָה. כֶּסֶּא — לֵישִׁב עָלָיו, שִׁרְפָּרָה — לְהָדוֹם רַגְלָיו, שְׁנֶאמַר: "הַשָּׁמַיִם כֶּסֶּאִי וְהָאָרֶץ הָדוֹם רַגְלִי".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

סנהדרין ל"ח ב:י"ח Sanhedrin 38b:18

קִבְּלָה מִיָּמִינָה אוֹ לֹא קִבְּלָה מִיָּמִינָה? תָּא שְׁמַע, דְּתַנָּי: אֶחָד לְדִין וְאֶחָד לְצִדְקָה, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: עֲקִיבָא, מַה לָּךְ אָצִּיל הֶגְדָּה? כָּלָךְ אָצִּיל נְגַעִים וְאֶהְלוֹת! אָלֵא, אֶחָד לְכֶסֶּא וְאֶחָד לְשִׁרְפָּרָה: כֶּסֶּא לֵישִׁב עָלָיו, שִׁרְפָּרָה לְהָדוֹם רַגְלָיו.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ברכות י' Berakhot 10b

KEHOT 註記

דניאל ז, ט. חגיגה יד, א (ראה אוה"ת נ"ך-א ע' שיג "ברסון רמיו וע"י יתיב כו' אחד לכסא ואחד לשרפרף שנאמר השמים כסאי כו'"). סנהדרין לח, ב. וראה ברכות י, ב.

第 7 段

47 והענין כי הנה כנס"י

註釋引用此處，作為以色列會眾被稱為「腳」這一觀念的平行出處。

KEHOT 註記

ראה סה"מ תרכ"ז [הוצאת תש"ס] עמוד סז.

48 וברא כרעא דאבוה

那裡說「兒子是父親的腿」，是在說勝利（נצח, Netzach）：自然之愛不經心智而行動，故稱為「腿」，在身體之外；原初之人（אדם קדמון, Adam Kadmon）的最低層次延伸至行動界（עשיה, Asiyah）的終端，因此即使是最平凡的猶太人，也能為了使 ה' 成聖而獻出生命。

יבמות ג' א:ב' ד' 4-2 Yevamot 3a:2-4

דְּאָמַר רַבָּא: אָמַר לִי רַב יִצְחָק בַּר אֲבָדִימִי: אֲתֵיָא "הִנֵּה" "הִנֵּה", אֲתֵיָא "זִמְה" "זִמְה". הַשְׁתָּא דְּאִמְרַת כָּל מַלְתָּא דְּאֲתֵיָא מִדְּרָשָׁא חֲבִיבָא לְקָה, לִיתַנִּי לְאַחֹת אִשָּׁה לְבִסּוּף! אִיזִידִי דְּאִיזִיר בְּאִיסּוּר אֲחֻוּתָא, תָּנָא אֲחֹת אִשָּׁתוֹ.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

KEHOT 註記

יונת אלם רפ"ב, ראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי. וראה לקמן עח, ב. ובמ"מ ללקויות ואתחנן יב, ג.

49 וברא כרעא דאבוה

「兒子是父親的腿」使用塔木德的慣用語（Tosafos）（bera kar' a de' avuha，ברא כרעא דאבוה）

השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'

延伸。Kehot 的註釋指向此處；該 maamar 將此應用於以色列，視以色列為 ה' 的「腳」。

Tosafot on Yevamot 3a:7 ד' א:7

מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו - וה"ה מקמי אשת אחיו מאמו וחדא מנייהו נקט דתרייהו לאו קרובי עצמו נינהו אלא ע"י קידושין וכלתו שהיא אשת בנו קרובה מנייהו טפי אבל אין לומר דוקא לגבי אשת אחיו שלא היה בעולמו כלתו קרובה טפי לפי שלא היה בעולמו אבל לגבי אשת אחיו מאמו לא דבאשת בנו איפלג דרא כדאשכחן לענין עדות בב"ב (ד' קכח). דאפי' מאן דמכשר באבא דאבא פסיל בן אחיו דע"כ לענין עריות אשת בנו קרובה טפי מאשת אח שהבן כרעיה דאבוה הוא דקחשיב בתו ובת בתו קרובי עצמו ...

Vilna Edition (Public Domain)

50 שהדם הוא הנפש

「因為血就是靈魂（生命）。」頭部的生命力，經由流經雙腳的血液而流動。

Deuteronomy 12:23 כ"ג ב:12

רק תִּזְק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר:

Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

51 וכן כמה רפואות יש שעושין ברגלים

阿爾特雷貝（אדמו"ר הוקן）在那裡說，腿（נצח 與光輝（הוד, Hod））根植於冠冕（כר, Keser），承載身體和頭；頭則藉由腳——把腳放在熱水中——得到治癒，因為頭部的血管在腳中，這是由於「它們的末端嵌入它們的起始之中」。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת מסעי צ, ג "וגם לרפואת הראש הוא ע"י הרגל שמשמין במים חמין וכדומה לפי שיש גידי הראש בהרגל " ע"ש שמציין לכאן. וראה בסה"מ תרל"ב כרך ב ע' שעח.

52 ובבחינה זו נקרא הרגל ראש . . שסופן הוא תחילתן שבחי' הרגל

נקרא ראש

第36章說， ה' 渴望在最低的領域——這個光明最隱蔽的物質世界——建立居所。註釋以此說明，最低處，也就是「腳」，才是真正承載 ה' 本質的器皿；較高的世界所接受的只是顯現。

תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים 36:5 Tanya, Likkutei Amarim

ל"ו ה'

והנה, תכלית השתלשלות העולמות וירידתם ממדרגה למדרגה — אינו בשביל עולמות העליונים, הואיל ולהם ירידה מאור פניו ותברך, אלא התכלית הוא עולם הזה המתחנך, שגד עלה ברכונו ותברך, להיות נחת רוח לפניו ותברך, עד אתכפניא סטרא אחרא ואתהפך השוכא לנהורא — שניאיר אור ה' אינוסוף ברוח-הוא במקום החשך והסטרא אחרא של כל עולם הזה כולו, בְּיָתֵר שֵׁאת וְיָתֵר עוֹ וְיָתֵר אור מן החשך, מְהֻאָרְתוֹ בעולמות עליונים, שְׁמֵאִיר ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

KEHOT 註記

משמע שמעלת הרגל "בבחי' זו" היא בדוגמת מעלת הראש בבחי' הגילויים, והיינו שנעיצת תחלתן בסופן הוא באופן, שבחי' סופן — רגל,

Israel is the L-RD' S hallowed portion, His first-fruits of the increase; all that devour him shall be held guilty, evil shall come upon them, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

60

וירא ראשית לו

摩西 (משה) 為迦得祝福時說：「他為自己看中了最先的[一份]」，指的是最先征服的土地。阿德莫爾·哈扎肯引用其中的「ראשית」一詞，意為「首」；米德拉什則將這節經文解作是在說摩西。

Deuteronomy 33:21א"כ:21א"כ

וירא ראשית לו כִּי־שָׁם חֶלֶקֶת מַחֲקֶק סָפוּן וַיֵּתֵן רִאשִׁי עִם צִדְקָתָהּ ה' עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטֶי עִם־יִשְׂרָאֵל:

And he chose a first part for himself, For there a portion of a ruler was reserved; And there came the heads of the people, He executed the righteousness of the L-RD, And His ordinances with Israel. .

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

דברים לג, כא.

61

וירא ראשית לו

在那些世界為之而受造者之中，拉比貝雷希亞 (רבי ברכיה) 提到摩西，並說：「正如經文所說：『他為自己看中了首 (ראשית) 』。」因此，「首」既用來指以色列，也用來指摩西。

Bereshit Rabbah 1:4ד'ד:4א'1

62

נשלו ממנו אלף אורות (ובשבת חוזרין)

在那裡，談到「為千代 (la' alafim) 存留慈愛」時，阿爾特雷貝解釋，從意願 (רצון, ratzon) 延伸出「千」的層面，因為「創造」(notzer) 的字母包含在意願的字母之中；正如「我將教導你 (a' alefcha) 智慧」，所以「妥拉在世界之前兩千年」。他提到《Pri Etz Chaim》(פרי עץ חיים) 《Shaar HaShabbos》第8章中對「摩西歡喜」的解釋：一千份光。

KEHOT 註記

בלקו"ת ברכה צג, ג "פע"ח שער השבת פ"ח בענין ישמח משה כו' אלף חלקים של אור כו' " . וראה לקו"ת להאריז"ל ס"פ תשא. שם ר"פ ויקרא. עיין בזה בספר הלכותים בהעלותך עה"פ והאיש משה ענו מאד. ולפענ"ד נראה, שהאלף אורות או המשכה הנ"ל אין זה ענין של תוספות אור בנשמה שתוכל להוסיף כח בעבודתה אבל נשאת במדריגתה . . אלא ב' ענינים הנ"ל הם ע"ד השינוי מאברם לאברהם. לקו"ש ח"ו ע' 245 ע"ש בארוכה. קטע מכאן מובא בד"ה פסל לך תרלי"ב ע' פב. בענין אלף אורות — ראה ד"ה ישמח משה תרל"ח. בסה"מ תרמ"ג ע' לא כ' שאין הגוף מזדכך ע"י מצות מעשיות ומפרש שכאן בתו"א "אמר רק מוחו ולבו זכים היינו שיוזכרו המוח והלב להבין גדולת אוא"ס ב"ה ויהי' מקושר לאלקות . . צ"ל דקדוק לשונו הק' שע"י מצות מעשיות נע' מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה מוח המספר אלף פעמים דוקא, ולמה מוחו ולבו דוקא " . ראה ג"כ לקו"ש חכ"ב ע' 349. חכ"ג ע' 335.

63

(ובשבת . . חלקו)

關於安息日的括號補語也見於手稿，因此並非後來增添。

KEHOT 註記

המוסגר נמצא גם בכת"י מאמרי אדה"ז.

64

לך רד מגדולתך

拉比以利亞撒 (רבי אלעזר) 說，金牛犢事件後，摩西對摩西說：「下來，離開你的尊位！我賜給你尊位，難道不是為了以色列嗎？如今以色列既已犯罪，你對我還有什麼用？」

Berakhot 32a:14ד"ד:14א"ב

"וַיִּזְכֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵךְ רֵד". מאי "לך רד"? אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר: אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: מֹשֶׁה, רֵד מִגְדוּלְתְּךָ! כְּלוּם נָתַתִּי לְךָ גְּדוּלָה אֲלֵא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַכְשָׁיו יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ — אַתָּה לָמָּה לִּי? מִיָּד תִּשָּׁשׁ כּוּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְלֹא הָיָה לוֹ כֹחַ לָדַבֵּר. וְכִינוּן שֶׁאָמַר "הֲרָף מִמֶּנִּי וְאֲשַׁמְדֵם", אָמַר מֹשֶׁה: דָּבָר זֶה תִּלּוּי בִּי! מִיָּד עֲמַד וְנִתְחַזַּק בַּתְּפִלָּה, וּבִקְשׁ רַחֲמִים.

"And the L-rd spake unto Moses, Go, get thee down" (Exod. xxxii. 7). What means "Go, get thee down" ? R, Eleazar said : The Holy One, blessed be He, spake to Moses, "Moses, get thee down from thy greatness. Have I given thee greatness but for the sake of Israel? And now that Israel has sinned, what art thou to Me?" Immediately the strength of Moses was weakened, and he had not the power to speak. But when He said, "Let Me alone, that I may destroy them" (Deut. ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) · Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

KEHOT 註記

ברכות לב, א. פדר"א פרק מה. ראה רש"י תשא לב, ז.

65

לך רד

拉希對「下去吧」的註解也引述同一教導：「離開你的尊位；我賜給你尊位，只是為了他們。」

Rashi on Exodus 32:7:2ב'7:2א'ד'7:2א'ב'7:2א'ב'

לך רד. מִגְדוּלְתְּךָ — לֹא נָתַתִּי לְךָ גְּדוּלָה אֲלֵא בְּשִׁבְלִים (ברכות ל"ב), בְּאוֹתָהּ שֶׁעָשָׂה בְּתִנְיָה מֹשֶׁה מִפִּי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה (תנחומא):

GO, GO DOWN from your high position; I have given you distinction only for their sake! (Berakhot 32a). At that moment Moses was excommunicated by a decree of the heavenly court (Midrash Tanchuma, Ki Tisa 22).

Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silberman, 1929-1934 (Public Domain) · Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silberman, 1929-1934 (Public Domain)

66

שש מאות אלף רגלי העם

摩西問 ה', 他怎能把肉給「六十萬步行者——我身處其中的百姓」；顯然，這指的是六十萬名步行的男子。阿德莫爾·哈扎肯將「步行者」(רגלי, raglei) 解作「腳」：以色列是摩西的腳。

Numbers 11:21א"כ:21א"ב

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אֹמְרָה בְּשֶׁר אֶתֶן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ נָמִים:

And Moses said: "The people, among whom I am, are six hundred thousand men on foot; and yet Thou hast said: I will give them flesh, that they may eat a whole month!

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

במדבר יא, כב.

67 שו"ה שלו — בקרבו

「在我所在之中」之後，手稿補上：「他在他們所在之中。」

KEHOT 註記

בכת"י נוסף: שהוא הי' בקרבם: והם.

68 מוחו ולבו זכים

註解者評道：「如同清澈（זכים, zakim）的水，並請領會」——將頭腦與心的純淨，連繫到清澈之水的意象。

KEHOT 註記

”כמו מים זכים והבן ”. הג"ה בכת"י על תו"א.

69 אלף פעמים ככה

柴馬赫·策德克在以下處進一步討論「千倍」。

KEHOT 註記

ע' באוה"ת בראשית ח"ו תרכו, ב ואילך, ובפ' בחוקותי ע' רד. ובתורת שמואל תרכ"ז ע' עא מוסיף: והיינו לפי שכל ישראל מעורבים זב"ז תחתון בעליון ועליון בתחתון כו' עכ"ל. וראה לקמן עת, ב. ובמ"מ ללקו"ת ואתחנן יב, ג.

第 9 段

70 הדום . . להגביה

Tzemach Tzedek (הצמח צדק) 解釋提升腳的意思，是使「她的雙腳不致下墜至死亡」（見 Zohar 1:221b）；因為人若使自己沉溺於物質欲望，上方的流注也會下降到外殼（קליפה, kelipah）的宮室中，因為「雅各（יעקב）是祂產業的繩索」；這就是聖者的臨在（שכינה, Shechinah）流亡的奧秘。

KEHOT 註記

באוה"ת פ' בראשית א, א מציין ע"ז וז"ל: ר"ל שלא יהיו רגליה יורדות מות ע' זח"א ויחי דף רכא, ב והיינו שמשפילים א"ע בתאוות גשמיות שמזה נמשך שגם למעלה נשפל ההמשכה בהיכלות הקליפות כי יעקב חבל נחלתו כמ"ש ע"פ ואני נתתי לכם שכם אחד וז"ס גלות השכינה ” עכ"ל ע"ש. וכ"ה באוה"ת נ"ך ח"א ע' שיב.

71 צדקה תרומם גוי

顯然：「公義（צדקה, tzedakah）使一個民族高升。」
也是「慈善施予」一詞，而阿德莫爾·哈扎肯（אדמו"ר, Alter Rebbe）也如此解讀；他把「高升」解作由下而上提升，並依據「民族」（גוי, goy）一詞的三個字母來解讀。

משלי י"ד:ל"ד Proverbs 14:34

צדקה תרומם־גוי וחסד לאמים תשא:

Righteousness exalteth a nation; But sin is a reproach to any people.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

משלי יד, לד. ראה פ' הפסוק באוה"ת משלי נ"ך כרך א ע' תר.

72 אותיות ג' ו' י'

Tzemach Tzedek (הצמח צדק) 寫道：請參看〈諸天是我的寶座〉中對「地是我的腳凳」的論述；該處將它解作具有性靈的靈魂，而〈我要使你的窗戶成為 kadkod〉這篇 maamar，則將它解作動物性靈魂。

KEHOT 註記

באוה"ת בראשית כרך ג חנוכה תתקלא, ב מציין ”ע' בד"ה השמים כסאי בד"ה והארץ הדום רגלי . . דקאי על נה"א, ובד"ה ושמתי כדכד פ' דקאי על נה"ב ”. [לקו"ת ראה כה, א ”חטאתם של ישראל הוא הגורם חסד לאומים”]. וראה שם תתלול, ב. אוה"ת נ"ך ע' תר מציין לכאן. סה"מ תרל"ח ע' ער. ראה לקמן לח, ד שמגביה את בחי' הו"ד שבאה למעלה מעלה.

73 בבחינת גוי שהם אותיות ג' ו' י' . . חסד דין רחמים

Tzemach Tzedek (הצמח צדק) 進一步論述 גוי 如何代表字母 חסד, גימל, וואו, ויד, ו

KEHOT 註記

ראה באוה"ת בראשית כרך א קלח, ב. כרך ו תתלול, ב. וראה לקו"ש חל"ג ע' 226 הערה 27.

74 חסד דין רחמים

此處引述了將情感屬性分為慈愛、審判與憐憫的說法。

KEHOT 註記

ראה אוה"ת ואתחנן ע' רצו.

75 נה"י אינו אלא התפשטות חג"ת וענפיה

在那裡，勝利、光輝與根基被比作「獻予」的腎臟：它們不增添新的屬性，而是決定流注如何傳遞。

KEHOT 註記

ראה לקמן ג, ד שענין נה"י הוא עד"מ כליות יועצות איך להשפיע. וראה באוה"ת שבת שובה ע' א'תקכד.

第 10 段

76 בכל נפשך

「你要全心、全性、全力愛 הו"י (Havayah)，你的
אלקים。」「全性」被解作靈魂的一切力量，乃至最低層的力量。

דברים ו':ה' Deuteronomy 6:5

וְאַהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

77 שו"ה בבחינת — תרומ ותגביה

手稿將兩個動詞的次序倒置，並加上「如上所述」：「被高舉並提升，如上所述。」

KEHOT 註記

בכת"י: תגביה ותרומ כנ"ל.

第 11 段

78 שמים שם מים

註釋指出，將天 (shamayim) 解作「那裡有水」(sham mayim)，在該處有詳細說明。

KEHOT 註記

ע' באוה"ת פ' עקב ע' תרה בארוכה.

79 דאורייתא מחכמה נפקת

Zohar (זהר) 教導說，妥拉 (תורה, Torah) 源自至高的智慧 (חכמה, Chochmah)；因此，妥拉就是「天」——「那

「裡有水」(sham mayim, שם מים), 即智慧之水。

Zohar II, 121a א, קכא, זח"ב

KEHOT 註記

זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

80

דאורייתא מחכמה נפקת

Kehot 的註釋也引述了這段 Zohar, 指出妥拉源自智慧 (חכמה)。

ספר הזהר, יתרו כ"א:שע"ח-22:389-21:378 Zohar, Yitro
כ"ב:שפ"ט

According to R. Judah, "father" represents Wisdom (Hokhmah) and "mother" Understanding (Binah). Said R. Judah: 'Both interpretations mean one and the same thing, for we have been taught that the Torah emanated from the Supernal Wisdom.' R. Jose said that the Torah emanated from Understanding, for it says: "to perceive the words of understanding" and "forsake not the Torah of thy mother" .

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

81

למה נקרא שמה ארץ שרצתה

澤馬赫·澤德克寫道, 另一處將「諸天是我的寶座」解作向上渴望 (רצוא, ratzo; 愛), 將「地是我的腳凳」解作回返 (שוב, shov; 敬畏); 而在「新天」一節中, 地是 ratzo, 天是 shov。他解釋說, 克制 (גבורה, Gevurah) 有時是敬畏 (shov), 有時是熾熱的愛 (ratzo); 愛既可以由下而上升起 (ratzo), 也可以由上而下流來 (shov), 如亞伯拉罕 (אברהם, Avraham) 的愛與亞倫 (אהרן, Aharon) 的愛。兩種讀法都正確, 各自適用於其所處的語境。

בראשית רבה ה'ז:7 Bereshit Rabbah 5:7

... א"ל הקדוש ברוך הוא אמר לה האריכי הרחיבי קבלי אוכלוסיד
הה"ד (ישעיה נד) הרחיבי מקום אהלך למה כי ימין ושמאל תפרוצי
וגו':

The way of the world is that a person empties a full vessel into an empty vessel. Can one, perhaps, pour a full vessel into a full vessel? The world in its entirety is all water, and yet you say "to one place"? But from here [we see] that a smaller space was able to contain a greater amount [than its size]. Kohelet and in Vayikra Rabba 19:9>. Similarly, "Moses and Aaron gathered the assembly [to the front of the rock]" (Numbers 20:10). It [the front of the rock] was ...

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

KEHOT 註記

ב"ר ה, ז. באוה"ת שה"ש כרך א ע' שיה כ': "וכמ"כ נתי' במ"א ענין
השמים כסאי הוא רצוא אה"ר וכו' והארץ הדום יראה שוב, וצ"ע שבד"ה
כאשר השמים החדשים נתי' ארץ רצוא ושמים שוב וכו' וכן בכמה דוכתי
בענין חתן וכלה דו"ג כלה כלתה נפשי וחתן חות דרגא, . . . ויש לומר כי
לפעמים מפרשים גבורה יראה ואז הוא בחי' שוב ולפעמים מפרשים גבורה
רשפי אש ואז הוא רצוא, וכן חסד הפי' אהבה, אך יש אהבה שממטה למעלה
היא רצוא ויש אהבה שמלמעלה למטה והיא בחי' שוב, ועמ"ש מענין ב'
בחי' אהבה אלו בד"ה בהעלותך את הנרות שהוא ההפרש בין אהבה
דאברהם ובין אהבה דאהרן כה"ג, ולכן ב' הסברות שבענין רצוא ושוב
נכונות והכל לפי הענין "עכ"ל שם.

82

למה נקרא שמה ארץ שרצתה

Midrash (מדרש) 說:「為何稱作地 (ארץ, eretz)? 因為它願意 (רצתה, ratz' sah) 遵行造它者的旨意。」這把「地」與意願聯繫起來。

Bereshit Rabbah 5:8'ח:ח' בראשית רבה ה'ח:8

ויקרא אלקים ליבשה ארץ - למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות
רצון קונה רבי נתן בשם ר' אחא ור' ברכיה בשם רבי יצחק אמר אני אל
שדי אני שאמרתי לשמים וארץ די שאלמלא כן היו מותחים והולכין
עד עכשיו ולמקוה המים קרא ימים א"ר יוסי ב"ר חלפתא והלא ים אחד
הוא ומה ת"ל ימים אלא אינו דומה טעם דג העולה מעכו לעולה מציידון
ולעולה מאספמיה:

"G-d called the dry land Earth, and the gathering of the waters He called Seas, and G-d saw that it was good" (Genesis 1:10). "G-d called the dry land Earth [eretz]." Why was it called eretz? It is because it hastened [ratzeta] to perform the will of its Maker. Rabbi Natan in the name of Rabbi Aḥa, and Rabbi Berekhya in the name of Rabbi Yitzḥak said: "I am G-d Almighty [shadai]" (Genesis 17:1) – I am the One who [she] said to the heavens and the earth: Enough [dai]. ...

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

83

שו"ה א' רץ כו'

手稿在「阿列夫·奔跑」之後沒有「等等」二字; 註釋指出, 這些字似乎是多餘的。

KEHOT 註記

בכת"י אין תי' "כו' — ולכאורה הוא מיותר.

84

סוכה שהיא גבוה

《Sukkah》(סוכה) 的第一則《Mishnah》(משנה) 說: 高於二十肘的棚屋無效。這是阿德莫爾·哈扎肯 (אדמו"ר הזקן) 舉出的例子, 說明一條只有從口傳妥拉才知道的律法。

Mishnah Sukkah 1:1'א:א' משנה סוכה א' 1:1

סכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, פסולה. רבי יהודה מכשיר.
ושאינה גבוהה עשרה טפחים, ושאינו לה שלשה דפנות, ושחממתה מרובה
מזלתה, פסולה. סכה ישנה, בית שמאי פוסליו, ובית הלל מכשיריו.
ואיזו היא סכה ישנה, כל שעשאה קדם לחג שלשים יום. אכל אם
עשאה לשם חג, אפלו מתחלת השנה, כשרה:

A sukkah which is more than twenty cubits high is not valid. Rabbi Judah validates it. One which is not ten handbreadths high, or which does not have three walls, or which has more sun than shade, is not valid. An old sukkah: Bet Shammai invalidates it and Bet Hillel validates it. What is an "old sukkah"? Any one which he made thirty days before the festival; but if he made it for the purpose of the festival, even at the beginning of the year, it is valid.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

85

ותושב"כ . . . שהן שמותיו של הקב"ה

Kehot 對這些文字所列的出處指引 (註記見下方)。

KEHOT 註記

רמב"ן עה"ת בהקדמה, יונת אלם פכ"ט.

86 שו"ה אבל תורה — בנפש

手稿在「在靈魂中領會意願」一語中，沒有「在靈魂中」幾字。

KEHOT 註記

בכת"י ליתא ת"י זו.

87 ושלשה נקראו ארץ

雷貝 (הרבי, the Rebbe) 關於這節經文的論述；該處引述此文以說明三者稱為「地」。

KEHOT 註記

ראה ד"ה השמים כסאי תשמ"א. בהג"ה בכת"י מחסיד על תו"א מעיר כאן "ע" בד"ה כי כאשר השמים, עיין ותבין זאת, כי לכאורה עד כה דבריו שכנס"י נק' רגל רק מצות ותושבע"פ נק' ארץ". ראה גם אוה"ת בראשית כרך ו תתל"ז, א.

88 ושלשה נקראו . . דבר ה'

在這些手稿中，整句關於三者稱為「地」的話都放在括號內，作為旁註。

KEHOT 註記

בבז' 1092, 2044 כ"ז נמצא במוסגר.

89 ארץ ארץ שמעי דבר ה'

表面看來，耶利米 (ירמיהו, Jeremiah) 是在呼籲大地聽見 הו"י (Havayah) 關於耶哥尼雅王 (יכניהו, Yechonyah; 又名 Coniah) 的話語。這篇論述 (מאמר, maamar) 把 eretz (ארץ) 解作「大地」，並將「地」字三次重複，理解為三樣被稱作「地」的事物。

Jeremiah 22:29 כ"ב: כ"ט

אַרְץ אֶרֶץ אֶרֶץ שְׁמַעִי דְּבַר־ה'

O land, land, land, Hear the word of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ירמ"י כב, כט. בבז' 1824 נוסף: שכולם הם בחי' דבר ה'). בבז' הג"ל מתי' ושלשה נקראו ארץ עד סיום הקטע הוא במוסגר. ושם במקום "ושלשה נקראו" נכתב (וגם נקרי'.

第 12 段

90 אי זה בית

「你們能為我建造什麼房屋呢？」——這是本節的第三個要素；此處的「房屋」指祈禱的「房屋」。

Isaiah 66:1 ס"ו: א' י

כה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ קֶדֶם רַגְלִי אֵיזֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאֵיזֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי:

Thus saith the L-RD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

91 ובחי' בית היינו בכל מאדך

這段文字在該處被引用，用以解釋「盡你一切力量」。

KEHOT 註記

מוכא באוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תתקו ע"ש בפ"י בכל מאדך.

92 בכל מאדך

「盡你的一切力量」(מאדך, me' odecha): 超越限度的愛；此處將它等同於那包容一切的「房屋」。

Deuteronomy 6:5 ה'ה: ו' דברים

וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

93 אך אי זה בית . . בכל מאדך שהוא בבחי' מקיף

策馬赫·策德克在該處提及這段文字，將「房屋」認定為「盡你一切力量」，並視之為環繞性的層面。

KEHOT 註記

באוה"ת במדבר כרך ג פ' בלק (בהוצאה חדשה) בהוספות ע' 74 מציין לכאן.

94 בנגו ובקירותיו

該處的版本在「屋頂和牆壁」之後，增補了：「[並參見 maamar <詩篇，獻殿之歌>中所寫的內容]。」

KEHOT 註記

בסה"מ תרל"ח ע' רמ נוסף: [ועמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית]. =לקו"ת ברכה צח, ד דאילך.

95 רוחו ונשמתו אליו יאסף

第4段的那節經文；該段反其字面意義來解讀：ה'將祂的靈和氣息收聚，歸於那把心歸向祂的人。此處則用來描述藉祈禱而被引下的環繞之光。

Job 34:14 ד"ד: י"ד איוב

אִם־יָשִׁים אֱלֹהֵי לְבוֹ רֹחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף:

If He set His heart upon man, If He gather unto Himself his spirit and his breath;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

איוב לד, יד. ע' באוה"ת פ' כי תצא ע' תתקכח.

96 כריעות והשתחויות באבות ובהודאה תחלה וסוף

《塔木德》列出人在阿米達祈禱 (עמידה, Amidah) 中鞠躬的祝福：列祖 (第一個祝福) 與感恩祝福，分別在開始與結尾。

Berakhot 34a:14 ד"ד: א' י ברכות

תְּנוּ רַבְּנָן: אֵלֹהֵי בְרָכוֹת שְׂאֵדָם שׁוֹחָה בְּהֵן: בְּ"אֲבוֹת", תְּחִלָּה וְסוֹף. בְּ"הוֹדָאָה", תְּחִלָּה וְסוֹף. וְאִם בָּא לְשׁוֹת בְּסוֹף קֹל בְּרָכָה וּבְרָכָה, וּבְתִחְלָת קֹל בְּרָכָה וּבְרָכָה — מְלַמְּדִין אוֹתוֹ שְׁלֹא יִשְׁחָה.

Our Rabbis have taught: These are the benedictions at which a man bends low; at the beginning and end of the "Patriarchs" and at the beginning and end of the "Thanksgiving." Should anyone come to bend low at the end and beginning of every benediction, we tell him not to do so.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

97

דלית מחשבה תפיסא ביה כלל

| 以利亞的祈禱：「任何思想都絲毫無法掌握你。」

Tikkunei Zohar 17a:10–12ב'י"ז א'י"ז:י"ז

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא בך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסיא) מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלגאו. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש בך.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

98

ולאו מכל מדות

| 以利亞的祈禱：ה'「全然不屬於這些屬性中的任何一種。」

Tikkunei Zohar 17b:5–7ד'י"ז ב'ה'י"ז:י"ז

אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיתו דין. ולאו משפט ידיע' דאיתו רחמי ולאו מכל אלין מדות כלל. קום רבי שמעון ויתחדשון מלין על ידך דהא רשותא אית לך (נ"א אתיהיב לך) לגלאה רזין טמירין על ידך מה דלא אתיהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כען. קם רבי שמעון פתח ואמר לך יי' הגדולה והגבורה וכו'

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

99

שו"ה וסובב — זה אביט . . אל זה אביט

幾份手稿沒有從「並周遍」到「我要看顧這一位」的文字；註釋指出，這些文字可能是策馬赫·策德克所增補。

KEHOT 註記

בכמה כת"י ליתא, ואולי זה הוספה מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.

100

ואל זה אביט

ה'既曾問有什麼房屋能容納祂，便藉以賽亞（ישעיהו）說：「但我所垂看的，是這樣的人：困苦、靈裡破碎，並因我的話而戰兢的人。」阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן, Alter Rebbe）將這句話應用於祈禱。

Isaiah 66:2ב'י"ז:י"ז

וְאֶת־קִלְיָאֵלָה יְדִי עֲשֵׂתָהּ וַיְהִי קִלְיָאֵלָה נְאֻמ־ה' וְאֶל־זֶה אֲבִיט אֶל־עֲנִי וְנִכְהֲרוֹת וְתָרַד עַל־דְּבָרִי:

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the L-RD; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ישע"י סו, ב. ראה לקמן יח, ד. לקו"ת ואתחנן ג, ג. וראה אוה"ת פ' ויחי כרך ב תי, ב.

101

שמצינו במשה שבחטא העגל

Kehot 的註記指出，Likkutei Torah of the Arizal 對此有進一步解說。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת להאריז"ל ס"פ תשא. שם ר"פ ויקרא. פע"ח שער השבת פ"ח.

第 13 段

102

ואת כל אלה ידי עשתה ויהיו כל אלה נאם ה'

「諸天是我的寶座」之後的經文，是藉著以賽亞所說的：「這一切都是我的手所造，這一切也都成了，」הוי'（Havayah）說；我必垂顧這人，就是困苦、靈裡受創的人。」

Isaiah 66:2ב'י"ז:י"ז

וְאֶת־קִלְיָאֵלָה יְדִי עֲשֵׂתָהּ וַיְהִי קִלְיָאֵלָה נְאֻמ־ה' וְאֶל־זֶה אֲבִיט אֶל־עֲנִי וְנִכְהֲרוֹת וְתָרַד עַל־דְּבָרִי:

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the L-RD; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

103

עיניך יונים

良人讚美新婦：「看哪，你真美，我的佳偶……你的眼睛好似鴿子。」阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）將凝視與思想聯繫起來。

Song of Songs 1:15ט"ו:א'

הִנֵּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנֵּךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים:

Behold, thou art fair, my love; behold, thou art fair; Thine eyes are as doves. .

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

104

וכריעות והשתחויות

那裡在「猶大（יהודה, Yehudah），你的兄弟們要稱讚你」一節中指出，阿米達（עמידה, Amidah）中的鞠躬（השתחוואה, hishtachavayah）是徹底的自我消融，超越愛；如同在君王面前鞠躬，人放下自己，便由此達至環繞一切世界之光（סובב כל עלמין, sovev kol almin），超越層層下延的次第。

KEHOT 註記

ראה לקמן מה, ג. ובלקו"ת שה"ש מה, ג.

第 14 段

105

לא הביט און ביעקב

Bilaam的祝福：「祂沒有在雅各（יעקב）身上察看罪孽，也沒有在以色列身上看見過犯；」הוי'（Havayah），他的אלקים（Elokim）與他同在。」此處應理解為環繞之光，它不取決於人的功德。

Numbers 23:21א"כ:ג'

לֹא־הִבִּיט אֹון בְּיַעֲקֹב וְלֹא־רָאָה עֵמַל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקָיו עֲמוֹ וְתַרְנוּעַת מִלָּךְ בּוֹ:

None hath beheld iniquity in Jacob, Neither hath one seen perverseness in Israel; The L-RD his G-d is with him, And the shouting for the King is among them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

במדבר כג, כא.

106

בוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיֹּת

「察驗人心與腎的，是公義的 אֱלֹקִים (Elokim)。」內在之光
取決於對一個人真實感受的這種察驗。

Psalms 7:10 תהילים ז':י

יְגַמְרֵנָּה רַע וְשָׁעִים וְתַכּוֹנֵן צְדִיק וּבֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיֹּת אֱלֹקִים צְדִיק:

Oh that a full measure of evil might come upon the wicked,
And that Thou wouldest establish the righteous; For the
righteous G-d trieth the heart and reins.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Proverbs 17:3 משלי י"ז:ג

מִצֶּרֶף לְכֶסֶף וְכוּר לְזָהָב וּבֹחֵן לְבוֹת ה'

The refining pot is for silver, and the furnace for gold; But
the L-RD trieth the hearts. .

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ע"פ תהלים ז', י. וראה בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשיד שמביא הפסוק בוֹחֵן
לְבוֹת ה' (משלי יז, ג).

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

關於本版

This edition contains the Hebrew text、the English translation、our explanations和the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References" , including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

引述來源（經由 Sefaria）：Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); The Metsudah siddur, 1981 (CC-BY); Translation based on the Metsudah linear siddur, by Avrohom Davis, 1981 (CC-BY); Daat Shemot Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); OYW (Public Domain); Vilna Edition (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain); Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

英文譯文與解說：由 AI 協助（openai/gpt-6-luna-pro:batch）為 likuteitorah.com 編寫，並對照希伯來文及 Sefaria 核對；尚未經人工編輯審閱。重要內容請務必對照希伯來文查核。

雷貝曾要求，在該週內將本週帕拉夏的瑪瑪爾——「哈西迪帕拉夏」——分散於七日中學習（Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309）。為何要學習，以及雷貝的祝福：likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

免費的非商業計畫；此處沒有任何內容出售。本計畫與 Kehot、Sefaria 或 Lubavitch Library 均無關聯。© likuteitorah.com

摘自 likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/bereishis/1/

為尊崇...而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok